

TIDNINGEN

DJURSKYDDET

MEDLEMTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 3/2019 • ÅRGÅNG 129

8 RÅD

Ge den gamla
katten en bra
ålderdom

**EKODUKTEN
RÄDDAR LIV**

SIDAN 26

**VAR TOG DEN ETISKA
PRÖVNINGEN VID
DJURFÖRSÖK VÄGEN?**

SIDAN 30

TEMA TRÄNING PÅ DJUR I HÄGN

Jaktprov pågår

Grävlingar används i grytanlagsprov. Vildsvin och björnar hålls i hägn för att jakthundar ska testas. Det är viktigt att i förväg se vilka hundar som lämpar sig för jakt. Men hur mår grävlingen, vildsvinet och björnen i testerna? **SIDAN 8**

Hill's stöder djurhemmens viktiga arbete

Vår mission har i mer än 75 år varit att medverka till att berika och förlänga det speciella förhållandet mellan människor och deras husdjur.

Samtidigt brinner våra hjärtan också för hundar och katter som inte har en kärleksfull familj och ett trevligt hem. Därför stöder vi lokala djurhem och välgörenhetsorganisationer i hela världen. Genom att bland annat donera foder hjälper Hill's varje år till att rädda nästan en miljon hundar och katter världen över.

Genom att ge djuren precis den näring de behöver från den dag de kommer till djurhemmet ser vi till att deras hälsa är högsta prioritet. Och friska djur är lyckliga djur som snabbare hittar en ny familj!

Hill's är stolta över samarbetet med Djurskyddet Sverige. Samarbetet innebär att vi stöttar Djurskyddet Sverige centralt på olika sätt men också lokalt där vi bland annat tillhandahåller foder till de ineliggande djuren på Djurskyddets djurhem.

8 TEMA TRÄNING PÅ DJUR I HÄGN
Jakthundar kontrolleras så att de är lämpliga att användas under jakt. Som övningsobjekt fungerar levande grävlingar i konstgryt, men även björnar, älgar och vildsvin i hägn. Nu har regeringen begärt att djurskyddet för dessa utreds.

TIDNINGEN DJURSKYDDET

REDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE
Katarina Hörlin

LAYOUT & BILDBEHANDLING
Nevada Media

KORREKTURLÄSNING
Majk Michaelsdotter

OMSLAGSFOTO
Suzanne Fredriksson

ISSN
1651-4505

TRYCK
Sörmlands Printing Solutions AB

MATERIAL
Redaktionen ansvarar inte för insänt, icke-beställt material

ANNONSANSVARIG
Peter Henriksson
peter.henriksson@djurskyddet.se

NÄSTA MANUSSTOPP
3 november 2019

KONTAKT
redaktionen@djurskyddet.se

6 Kritik mot svensk dansk äta gris-kampanj.

22 Roxy återkom till matte - tack vare ID-märkning.

30 Gästen: Inge Skog. Söker efter den etiska prövningen.

26 Artikel. Ekodukter räddar liv: Första råbocken gick över södra Sveriges största i maj.

32 Djurkryssat. Lös korsordet för chansen att vinna fina priser.

38 Sista ordet. Linda Maria Vonstad om ägarens viktiga ansvar för djurets vikt.

+ 20 8 råd om hur stötta den äldre katten 34 Vi tipsar om härliga böcker att läsa i höst om katt, hund och ål 36 Medlemsinformation & kontaktuppgifter till föreningarna

Katarina Hörlin

Redaktör, tillsammans med Griffin, pudel.
redaktionen@djurskyddet.se

LEDARE

Övning på djur i hägn

Allt var klart. Biljetterna bokade. Då kom mejlet. Dagen innan avresa. Det blir ingen förevisning av grävlingar i grävlingshägnen. Grythundsklubben vars hägn det är ställde in med hänvisning till att de inte på något sätt ville föregripa den utredning regeringen tillsatt som ska se om anlagsproven för jakthundar på levande grävlingar innebär stress och lidande. Tidningen var välkommen när utredningen presenterat sitt resultat.

Inget att göra åt, vi har bokat om biljett-en till juli 2020, då Naturvårdsverket ska ha presenterat sin utredning. Den kommer att bli betydelsefull för framtidens grytanlagsprov. Djurskyddslagen säger att djur som används i träning och vid prov inte får utsättas för lidande, men just grytanlagsprov med levande grävling har fått dispens och får utföras till dess utredningen är klar. Många väntar med spänning. Även läget för andra vilda djur i hägn utreds nu.

Frilansjournalist Suzanne Fredriksson har varit med när jakthundar tränade i ett björnhägn och i nybörjarhägnen för vildsvin. Läs mer på temasideorna.

Hoppas att ni har haft en fin sommar. Vi har besökt några av de nya småfläckiga rödhajar som nu simmar på botten längs västkusten. Läs mer på sidan här intill.

Häng med till Värmland där den fantastiska historien om katten Roxy, som efter att ha varit borta i femton år tack vare ID-märkning och Djurskyddet Karlstad kunde återföras till sin matte utspelades i somras.

I skrivande stund har inte resultatet av den utredning om obligatorisk ID-märkning på katter som gjorts i år blivit offentligt. Vi skriver på webbtidningen så snart resultatet presenteras. Följ oss gärna där.

Fin höst! ✕

TYCK TILL!

Mejla dina tankar och åsikter till redaktionen@djurskyddet.se. Läs fler artiklar på tidningen.djurskyddet.se

Inför tass-logga nu!

”Ber för att dagen ska komma då vi lätt kan välja läkemedel som ej testats på djur och där ingredienserna är framtagna helt utan djurförsök. Läkemedel med tass-logga för oss som värnar djuren NU!”

/ Pia E Gustafsson

Facebook-kommentar på webbtidningsartikel om att infrastruktur för experimentella studier på stora djur, Swecclim, planeras.

God djurhållning ska ge ekonomisk fördel

Läsarerespons på Frida Lundmark Hedmans 13 konkreta råd för bättre djurhållning, i nr 2, 2019:

”En sak Frida tar upp nästan lite i förbifarten är att det är viktigt att forskningen visar på ekonomiska fördelar med god djurhållning och det är en punkt som borde komma mycket högt upp på listan!

Det är den springande punkten.

Det är inte lätt att visa på ekonomisk fördel med etisk djurhållning, på sikt ska man kunna räkna hem saker som friskare djur med längre

medellivslängd förutom värden som nöjda djur med ett värdigt liv. Men konsumenten måste vara villig att betala för det och det tycker jag väl man kan säga visat sig att; det är dom inte! På en direkt ställd fråga så säger sig nästan alla handla både EKO och svenskt men i korgen på ICA hamnar ofta både dansk fläskfilé (Gud förbjude!) och billigaste färsen.

Vi MÅSTE vara beredda att betala för bra mat från bra gårdar med bra miljö för djuren, men vi har en lång väg att gå ...”

/Djurvän

I KORTHET

Text & foto Katarina Hörlin

Stor uppslutning på kajen i Lysekil. Ett av skälen till att dykarna satte ut hajarna nere på botten var att trutarna inte skulle ta dem på väg ner.

Småfläckiga rödhajar i väntan på att släppas ut i Bohuslåns salta vatten.

Haj po daj! Barn lät tyghajar hälsa på de riktiga i lådorna.

Alla hajar mättes och vägdes.

Hajar och ålar utsläppta

Tio hajar och 320 000 ålyngel släpptes ut på västkusten i somras. Ål- och hajsläppen är populära sätt att hjälpa arterna att överleva.

Under folkfestliknande former släpptes tio småfläckiga rödhajar ut i Gullmarsfjorden utanför Lysekil i somras.

Kajen var fullpackad med intresserade som via en storbildsskärm kunde följa dykarna när de förde ner hajarna till botten och släppte ut dem.

– Det är viktigt att de kommer långt ner direkt, så att inte fåglarna kommer åt dem, sa Helen Sköld, akvariechef Havets Hus.

Hajsläppen äger rum året runt, men just sommarsläppen har blivit en folkfest. TV och radio var där och sände direkt. De tio hajarna, fem honor och fem hanar, som simmade ut på fjordens botten mot Skagebacka var märkta med en tagg. Hajarna var fyra år och kring en halv meter långa.

– Det är första gången vi släpper ut så pass gamla hajar, hanarna är könsmogna nu och vi tror att de har större chans att klara sig.

– Honorna rör sig mer i grupp medan hanarna är mer solitära.

Utsläppen av de småfläckiga rödhajarna ingår i Havets Hus bevarandeprojekt tillsammans med WWF.

Sedan 2003 har fler än hundra hajar satts ut. Vissa har hittats ända uppe i Fjällbacka andra nere på 70 meters djup vid Mollösundet.

På Havets hus pågår också ett arbete med knaggrockor och havskatt i andra bevarandeprojekt.

Under sommaren har även 120 000 ålyngel släppts ut i Kungsbackafjorden, 40 000 i Stensjön och 160 000 i Lygnern.

Ålen är rödlistad och de som nu släpptes ut hade fångats in i floden Severn utanför de brittiska öarna.

I upp till 30 år kan ålarna växa till sig innan de ger sig iväg till Sargassohavet för att fortplanta sig.

Därefter driver ”ynglen tillbaka med golfströmmen upp mot våra vatten, ner mot England och sedan Sydeuropa. Men troligtvis rör det sig om en enda stor population, alltså en art. Och den leker på ett och samma ställe”, berättade fiske-tillsynsmannen Lars-Bruno Johansson för tidningen Norra Halland. ✕

Foto: Istock

Kritik mot åt-gris-kampanj

■ **Gilla Gris är en** kampanj som tagits fram av Svenskt Kött och danska Landbrug & Fødevarer. Den finansieras med EU-medel och syftet är att visa hur ”enkelt och gott det kan vara att laga mat med griskött. Vi kommer att tillaga gris på nya sätt”, skriver de på sin sajt och ger recept på allt från griskind med broccoli och persiljepanko till grillkorv. Kampanjen som fått 26,9 miljoner kronor av EU har mött skarp kritik.

– Vi vet att vi behöver minska vår köttkonsumtion för både djurens och klimatets skull. Ska det kampanjas om något så bör det vara att lyfta dem som föder upp grisar på ett mindre intensivt och mer djurvänligt sätt. Och då gäller ju som vanligt mindre men bättre kött, säger Emma Brunberg, sakkunnig, Djurskyddet Sverige. Även en fristående vegansk motkampanj Gilla Grisar har startats som ett svar på Gilla Gris. ✕

EU:s medborgare: Bura inte in djur

■ **Fler än 1,5 miljoner** EU-medborgare har skrivit under kampanjen #endthecageage. Den startade 2018 av Eurogroup for animals, därpå har Djurskyddet Sverige och 170 andra djurskydds- och miljöorganisationer i hela EU samlat in underskrifter för att de 300 miljoner grisar, höns, kaniner, ankor, vaktlar och kalvar som hålls i föråldrade burar utformade för att maximera produktionen men där djuren inte kan röra sig att förbjuds. Tack vare att fler än 1 miljon underskrifter kommit måste EU-kommissionen ta upp frågan. ✕

Foto: Istock

I år finns cirka 300 vargar i Sverige.

Ingen licensjakt på varg i vinter

■ **Det måste finnas minst** 300 vargar i Sverige. Det är gränsen för en gynnsam bevarandestatus. I fjol fanns cirka 305 vargar, men med årets cirka 300 vargar och ingen tillväxt jämfört med förra året finns inte utrymme för licensjakt vintern 2020, skriver Naturvårdsverket och förklarar att fem kriterier ska uppfyllas för att beslut om licensjakt ska kunna fattas.

Jakten ska: ha ett tydligt syfte utan andra lämpliga lösningar, inte försvåra för gynnsam bevarandestatus för vargstammen, vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning, ske selektivt och ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Under rådande förhållande uppfylls inte andra punkten, konstaterar Naturvårdsverket,

som därför inte delegerar till länsstyrelserna att besluta om licensjakt på varg den kommande jaktsäsongen.

– Ett väldigt bra beslut. Vi behöver få en livskraftig stam! säger Åsa Hagelstedt, generalsekreterare, Djurskyddet Sverige.

Förutom att hålla en gynnsam bevarandestatus ska minst en invandrad finsk-rysk varg förnygra sig med en skandinavisk varg minst vart femte år.

– Vi arbetar med adaptiv förvaltning. Vi anpassar förvaltningen efter gällande situation. Med en vargstam på cirka 300 individer finns inte utrymme för licensjakt, men om stammen ökar kan situationen ändras, säger Marcus Öhman, chef för viltförvaltningsenheten på Naturvårdsverket i ett pressmeddelande. ✕

Skarp kritik mot ny infrastruktur för stordjursförsök

■ **En ny infrastruktur** för kliniska studier på stora djur, Swecclim, planeras. SLU har ansökt om 90 miljoner kronor från Vetenskapsrådet. Planerna har mött kritik.

I skrivande stund har Vetenskapsrådet ännu inte gett besked om det beviljar ansökan. SLU är huvudansvarig, Uppsala universitet, SVA, Karolinska Institutet, Göteborgs universitet och Linköpings universitet har lämnat stödbrev för att skapa en ny nationell infrastruktur för kliniska och experimentella studier i stordjursmodeller. Stiftelsen Forska utan djurförsök är kritisk:

– Jättesatsningar av den här typen borde ske med inriktning på forskning för att utveckla djurförsöksfria metoder, säger Carina Franzén, kanslichef.

En kampanj för att stoppa Swecclim har dragits igång av organisationen djurrättsalliansen.

– Jag är inte förvånad över kritiken eftersom djurförsök givetvis engagerar många människor, sa Olle Håstad, administrativt ansvarig för ansökan, till Tidningen Djurskyddet i augusti.

– Det är ännu inte möjligt att helt ersätta

försök på stora djur inom den medicinska forskningen. För att komma vidare inom kirurgi, transplantationer, anestesi, alltså sövning och smärtlindring, behövs djur i samma storlek som människor. Vid Swecclim kommer det att bli försök både på patientdjur och andra djur, sa han och förklarade:

– Det kan bli så att när ett stort djur får vård på vårt djursjukhus kommer centret att kunna använda sig av blod eller vävnader som blir över vid en operation för vidare forskning. På så sätt blir det färre djur som används vid djurförsök, och ett sätt att tillgodose Reduce och Refine-kraven i 3R, alltså att reducera och förbättra djurförsöken på ett sätt som både kommer veterinärmedicinen och humanmedicinen till nytta.

Vid SLU har intern kritik väckts, inte mot djurförsöken i sig, utan lokaliseringen på SLU. ”För att klara undervisningen på veterinärbildningen behövs djurägare som kommer hit med sina djur så att vi har något att undervisa studenterna med. Om det börjar spridas att vi är en djurförsöksanläggning kommer folk att sluta komma med sina husdjur”, sa professor Jens Häggström i UNT. ✕

Foto: Wikipedia

Älgar förnyar tv-format

■ Licensjakt på älg pågår i delar av landet. I oktober drar andra etappen igång och sträcker sig en bit in i 2020.

Samtidigt har älgarna erövrat tv. På galan Kristallen utsågs programmet Den stora älgvandringen till Årets förnyare. 22 fjärrstyrda kameror filmade älgarna under tre veckor medan de simmade över Ångemanälven för att ta sig till sitt sommarbete. En vandring

älgar gjort i tusentals år sågs i år av tittare under 3 miljoner tittade timmar.

– Fantastiskt! SVT har satt en ny standard för naturprogram som är äkta med vilda djur, sa studioexperten Göran Ericsson, professor vid SLU, i en intervju på SLU:s hemsida.

SVT kallar det ”slow-tv”. Producent var Stefan Edlund. Ett sammandrag av höjdpunkterna kan ses på SVT Play. ✕

”Större kaninburar ingen garanti för meningsfullt liv”

■ **Kaniner har nu rätt** till större burutrymme. Nya föreskrifter trädde i kraft i juli.

– Visst är det positivt att minimimåtten ökar marginellt, men det är långt ifrån tillräckligt för att ge kaniner ett meningsfullt liv där de får utlopp för sina naturliga beteenden, säger Emma Brunberg, sakkunnig, Djurskyddet Sverige.

Skutta, gräva, spana, röra sig över kilometerstora områden och söka efter föda – det är några av kaninens naturliga beteenden. Inget av detta går att utföra i en bur som håller de miniminivåer lagen kräver.

– Kaniner är inga burdjur! De är aktiva, intelligenta och sociala djur som behöver stora ytor och en berikad miljö, säger Brunberg.

Förutom att burytan blivit större genom de nya föreskrifterna infördes nya indelningar. Tidigare har kaniner delats in i tre grupper: liten, mellan och stor. Nu blir det fem: Mindre än 2 kg, 2–3,5 kg, 3,5 kg–4,5 kg, 4,5 kg–6 kg och Större än 6 kg. De nya indelningarna införs både för de som hålls som sällskapsdjur och de inom kött-, päls-, och ullproduktionen. En kanin som väger mer än 6 kg och hålls individuellt har nu rätt till 1 kvm, mot tidigare 0,9 kvm. För grupphållna kaniner inom produktionen ska kaniner större än 6 kg ha 0,5 kvm. ✕

Ursprungsmärkning av restaurangkött

■ **I juli gav regeringen** Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram underlag för en svensk anmälan om nationella bestämmelser om att införa obligatorisk ursprungsinformation för kött på restauranger och i storhushåll. Ansökan ska skickas till EU-kommissionen. Uppdraget ska vara klart senast december 2020. ✕

Krokodil bet man på Skansenakvariet

■ **En man blev biten** av en krokodil vid en middag på Skansenakvariet. Han stödde armen över skyddsglasat.

– En djupt tragisk olycka. Händelsen är polisanmäld och vi bygger nu om så att säkerheten förbättras, sa Jonas Wahlström, ansvarig för Skansenakvariet till Expressen.

Krokodilen kommer inte att avlivas och middagar kommer fortsätta att hållas i lokalen, enligt intervju i Aftonbladet. ✕

TEMA TRÄNING PÅ DJUR I HÄGN

JAKTHUND OCH VILDSVIN MÖTS I HÄGNET

Vilda djur i hägn används för att jakthundar ska tränas. Levande grävlingar sätts in i en gallerförsedd metallkittel under grytanlagsproven.

Det är viktigt att i förväg kunna se vilka hundar som lämpar sig för jakt. Men hur mår grävlingen, vildsvinet och björnen i testerna?

Nu har regeringen begärt att djurens välfärd utreds. Nästa år ska utredningarna vara klara.

Foto Suzanne Fredriksson

Levande grävlingar är träningsobjekt

För att ta reda på hur en jakthund reagerar när den möter en grävling under jakt testas hunden. En levande grävling som fötts upp av och blivit van vid människor får användas.

Varje år arrangeras grytanlagsprov för hundar som ska jaga grävling. Syftet är att se så att hunden passar för grytjakt. För att ta reda på detta används en levande grävling. Den ska vara uppfödd i hägn, van att hanteras av människor och under provtillfället sitta i en metalllåda medan hunden är utanför.

Inför detta nummer hade Tidningen Djurskyddet en inbokad reportageresa till ett av landets grävlingshägn. Men dagen innan ställdes besöket in av ansvarig grythundsklubbs styrelse. De ville inte föregå utredningen som regeringen gett Naturvårdsverket i uppdrag att göra om grävlingens välfärd. Klubben var orolig att artikeln skulle uppfattas som ett inlägg i diskussionen.

Diskussionen om det är rätt eller fel att över huvud taget utföra grytanlagsprov med levande grävlingar har pågått i decennier. Utredaren Eva Eriksson höll i utredningen SOU 2011:75 vilken var grunden till den nya djurskyddslag som

trädde i kraft i år och hon gjorde ett glasklart ställningstagande. Fasa ut! I kapitlet Användning av grävlingar och andra vilda djur för träning och jaktprov tar hon upp studien Statens Veterinärmedicinska anstalt, SVA, gjorde i början på 2000-talet om grävlingar i grytanlagsprov.

Den visade att grävlingarna ”reagerade på de flesta av de olika situationer de utsattes för med förändringar i hjärtfrekvens, kroppstemperatur, kortisolhalter och beteende.” Eriksson skriver att hon inser att det kan finnas intresse och ibland behov av att jaga grävlingar, men ”ifrågasätter dock att denna träningsform behövs och bör vara tillåten när den utsätter grävlingen, och ibland även hunden, för lidande.”

Alla grävlingar som hålls i hägn omfattas av djurskyddslagen. § 17 säger att djur inte får tränas för eller användas vid tävling så att de utsätts för lidande. Därför, ansåg Eva Eriksson, kan det inte vara förenligt med djurskyddslagen att använda levande grävlingar i grytanlagsprov. Hennes slutsats blev: Fasa ut användande av

grävling i grytanlagsprov. Men när den nya djurskyddslagen kom i år tilläts grävlingar ändå användas. En föreskrift förskrev undantag för grävling och tills en ny utredning presenteras är det tillåtet.

Till glädje för de hundägare som varje år testar sina hundar på levande grävlingar i konstgryt.

Genom åren har flera argument att behålla grytanlagsprov med levande grävling lyfts fram. Några är: Grävlingen verkar lugn. Det är nödvändigt med testerna för att selektera fram de hundar som fungerar i jakt. Tack vare testerna skonas flera vilda grävlingar som inte attackeras av olämpliga jakthundar. Hundar måste användas i gryt vid eftersök på mårddhund, räv och grävling. Tiden grävlingen befinner sig i kitteln är begränsad.Grävlingen har inte fysisk kontakt med hunden.

Argumenten emot grytanlagsprov med levande grävling är minst lika många. Några är: Grävlingar är nattaktiva så redan det faktum att grytanlagsproven utförs dagtid är stressande. Oavsett om

Grävande rovdjur

En grävling gräver. Den har långa klor och gräver gångar som kan bli hundratals meter till sina gryt. De är nattaktiva och tillhör gruppen mårddjur. Det tros finnas 300 000 frilevande grävlingar i landet. Många blir överkörda i trafiken. 2017 sköts 23 593 grävlingar enligt Viltdatas avskjutningsstatistik.

grävlingen utsätts för lidande i kitteln är det oetiskt att sätta ett rovdjur i en plåtburk utan möjlighet att fly eller kontrollera situationen, som en länsstyrelse skrev 2004 i ett yttrande till Jordbruksverket.

Zoolog Owe Sandström, styrelseledamot i Djurskyddet Sverige är inne på samma linje.

– I stort är jag helt med på att jakt behövs. Vi måste ha hanterbara viltstammar och hundar som fungerar för det de ska utföra. Absolut, säger han.

– Men det kan inte vara etiskt försvarbart att hålla en levande grävling, ett rovdjur,

i en liten plåtlåda och utsätta den för jakthundars skall och aggressivitet under den timme provet tar. Även om djuren inte kommer i kontakt med varandra fysiskt, utan har ett galler mellan sig, så är naturligtvis den stress grävlingen känner när den varken kan fly eller anfalla given. Det är inte etiskt försvarbart att utsätta ett levande rovdjur för.

Men vad säger du till de som anser att jakthundar måste testas och tränas?

– Det har jag full förståelse för och jag anser att det är viktigt att hundar som används i jakt provas, både för deras egen skull och

för de vilda djurens. Men för grävlingssjakt finns andra sätt än att utnyttja ett levande rovdjur. En idé kan vara att ha uppstoppade grävlingar med vissa inbyggda ”robotfunktioner” i form av både rörelser och inspelade grävlingss ljud! Upplevelsen för hunden kan även förstärkas med att det i ”grytan” finns dofter av grävling i form av spillning och urin och/eller delar av upptinade, infrysta delar av trafikdödade djur. Jag menar tekniken går ju ständigt framåt så varför inte en ”robotiserad grävlingssattrapp” med tillhörande ”grävlingssparfym”? säger Owe Sandström. ✕

Så går grytanlagsprovet med levande grävling till

- Enligt 16 a § jaktförordningen får hundar ”som är lämpade för ändamålet användas för jaktträning och prov i gryt som är särskilt iordningställda för ändamålet.”
- Vid grytanlagsprov används konstgryt. En levande grävling som annars lever i hägn och blivit van vid hantering av människor sätts i en kittel, en metallbehållare, som kan vridas uppifrån.

- Kitteln har galler på vissa sidor och plåt på andra. Uppbyggda gångar leder fram till kitteln. Den första leder till plåtsidan. De andra till gallret så att hunden kan se grävlingen. Hunden ska ta sig fram mot kitteln där grävlingen sitter.
- 15 minuter har hunden på sig. Hunden och grävlingen rör inte vid varandra.
- Max 1 timme får grävlingen sitta i kitteln.
- De vanligaste hundraserna som används

vid grytjakt är taxar och terrier. De ska vara minst 12 månader vid grytanlagsprovet och 15 månader vid jaktprovet.

- Vid grytjakt på grävling ska hunden skälla och på så sätt visa jägaren var grävlingen är så att jägaren kan gräva sig ner och skjuta den.

Källor: SKK, Svenska Kennelklubben, SGK, Svenska Grythundsklubbens hemsida, Jordbruksverket, SOU 2011:75

Kräver att grävlingens välfärd undersöks

Grävlingarnas roll som levande testobjekt vid grytanlagsprov och i träning för grytjakt utreds nu. Igen. Hur påverkas djurvälferden för den enskilde grävlingen i testerna? Uppdraget leds av Jordbruksverket och ska vara klart den 30 december 2020.

Regeringen gav under sommaren två myndigheter tre uppdrag som ska utreda hur vilda djurs välfärd tas tillvara vid jaktträning. Det gäller grävlingarna i grytanlags-tester, träning på vilda djur i hägn och utsättning av vilt för jaktändamål.

– Vi har nu en ny djurskyddslag på plats. Med dessa tre myndighetsuppdrag fortsätter regeringen arbetet med att stärka det svenska djurskyddet, säger landsbygdsminister Jennie Nilsson i ett pressmeddelande.

I betänkandet till den nya lagen ifrågasattes både behovet av och om det borde vara tillåtet med prov då grävlingen, och ibland även hunden, utsätts för lidande. Regeringen anser att användning av levande grävling vid grytanlagsprov kan ifrågasättas med hänsyn till lidandet för de inblandade djuren. Till dess att utredningen är klar och regeringen återkommit är det tillåtet att utföra grytanlagsprov med levande grävling, står det i regeringsbeslutet.

Utredningen ska beskriva för- och nackdelar med grytanlagsprov med levande grävling, visa hur grävlingarnas välfärd påverkas, om det finns alternativa metoder till levande grävling och vilka konsekvenser det får om det ej ska vara tillåtet. En bedömning av grävlingarnas lidande vid proven ska vid behov inhämtas från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd.

Kommer ni att göra en ny utredning om grävlingarnas lidande vid proven?

– Det är inte säkert, bara ”om behov finns” som det står i regeringsbeslutet, säger projektledaren Ulrika Gunnesby, som ska samordna utredningen, när vi talas vid i mitten av augusti.

Jennie Nilsson, landsbygdsminister.

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

– Men det är ännu för tidigt att säga något, återkom i vinter så har vi kommit längre.

SVA:s studie av grävlingarnas reaktioner och beteende vid stressituationer i samband med test av grythundar från 2004 visade att testerna, såsom de bedrevs då, inte var förenliga med djurskyddslagstiftningen, slår regeringen fast. Men SVA föreslog förbättringar, som att sätta galler på kitteln så att hunden inte kunde röra grävlingen.

Även det faktum att SVA-studien och övriga underlag är ”nära nog femton år gamla”, tar regeringen upp som skäl till att göra en ny utredning.

Den vill också veta i vilken utsträckning det finns samhälleliga intressen som

motiverar att grytanlagsprov med levande grävling ska få utföras.

Regeringen beskriver att det hävdats att grytanlagsprov och grytjakt är viktiga för att bekämpa smittsamma sjukdomar, men lyfter fram att Jordbruksverket och SVA 2006 bedömde ”att grytjaktens betydelse för att bekämpa rabies, rävsckabb, tuberkulos och rävens dvärgbandmask var obefintlig eller liten”.

Även argumentet att grytjakt behövs i eftersök av grävling och rävar ifrågasätts i uppdragsbeskrivningen: ”enligt Eftersök i Samverkan 2006 förekom inte eftersök av rävar eller grävling. Senare har Naturvårdsverket gett nya uppgifter att grytjakt numera används i samband med bekämpning av den invasiva arten mårddhund”. ✕

Om djur i hägn

Det krävs tillstånd för att ha ett hägn och hur många djur som får befinna sig i det beror på storleken, terrängen och vilken växtlighet som finns, enligt Jordbruksverket. Djurskyddslagstiftningen omfattar vilt i stora hägn. Ett beslut från Regeringsrätten 1977 visar att människan påverkar djurets livsbetingelser och har därmed ansvar för djuren. Vid träning och prov får djuren inte utsättas för lidande.

Innebär träning i hägn lidande?

Medför träning inför prov och anlagstest i vilthägn ett lidande för de inblandade djuren? Det vill regeringen också utreda. Uppdraget har gått till Jordbruksverket och ska vara klart senast 2020.

Vildsvin, älg, björn och hare i hägn är de djurslag som vanligen används för träning inför prov eller vid anlagstest av hundar. Vildsvin kan hundar både träna på inför prov och utföra anlagstester som bedömer hundens lämplighet för denna jakt. För björn, hare och älg tränas hundar i hägn där syftet kan vara träning inför jaktprov på frilevande vilt, står det i utredningens uppdragsbeskrivning.

Hunden släpps in i hägnet till vildsvin och hare, medan björn och älg inte kommer i direktkontakt med hunden, då de befinner sig i ett testhägn med hunden utanför.

I regeringsbeslutet lyfts att djuren i hägnet skyddas av djurskyddslagen mot att utsättas för lidande när de tränas eller används i prov. I betänkandet inför djur-

skyddslagen bedömdes att användning av vildsvin i hägn för jaktträning av hundar inte är förenligt med djurskyddslagstiftningen.

Men enligt 17 § jaktförordningen ska en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt finnas att tillgå inom högst två timmar från påskjutning vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin.

Samtidigt bedömer regeringen att i prov som testar djurs lämplighet för samhällsnyttig verksamhet ”kan ett visst mått av lidande vara oundvikligt och acceptabelt med hänsyn till samhällsnyttan”.

I takt med att vildsvinsstammen vuxit har skadorna de orsakat i grödor och trafik ökat. 2018 skedde 6 900 olyckor med vildsvin. Med älg 5 900. Flest viltolyckor i trafiken rörde rådjur. Färre skador och

olyckor är bra för samhället. Därför bedömer regeringen att det behöver utredas om träning inför prov och anlagstest i vilthägn medför ett lidande för de inblandade djuren och hur stor samhällsnytta verksamheten bidrar till.

I uppdraget ingår konkret att:

* Kartlägga hur många vilthägn för olika djurslag det finns och omfattningen av träning av hundar inför prov och anlagstest.

* Analysera samhällsnyttan att träna hundar inför prov och genomföra anlagstest av hundar i hägn.

* Se vilka alternativen är till levande djur vid träning av hundar inför prov och vid anlagstest och analysera dessa.

* Göra en sammanvägd bedömning om träning inför prov och anlagstest i hägn bör undantas från förbudet i 3 kap. 1 § djurskyddslagen, att utsätta djur i prov för lidande.

I skrivande stund är det enligt presstjänsten på Jordbruksverket för tidigt att säga vem som ska leda utredningen.

Det tredje uppdraget – att utreda behov av att ytterligare reglera djurskyddet vid utsättning av djur för jakt- och fiskeändamål – ska redovisas 30 september 2020. ✕

Foto: iStock Photo

Jakthundar tränas på vildsvin inne i hägn

Från att ha varit en utrotad art har vildsvinet återtagit en plats i den svenska faunan. I början av 1980-talet fanns det cirka 100 frilevande vildsvin. Idag finns cirka 300 000.

’Varmare klimat, utfodring och omställning i lantbruket till mer odling av baljväxter gynnar vildsvinen. I Naturvårdsverkets förvaltningsplan (2010) formuleras målet ”att få till stånd en livskraftig, frisk och kontrollerad population av vildsvin anpassad till regionala och lokala förutsättningar”. Med de beräkningar som Naturvårdsverket gjorde 2010, innebär målet att 70–80 procent av den årliga förökningen måste bort för att antalet ska hållas stabilt. Det är dock svårt att uppskatta hur snabbt antalet ökar då vildsvin inte förökar sig med samma regelbundenhet som andra klövdjur. För närvarande är jakt den enda metoden att hålla vildsvinsstammen nere. Vildsvin kan jagas på flera sätt. Vakjakt vid åtel, alltså att jägaren väntar in djuren

vid en utfodringsplats, är vanligt men enligt många jägare en alltför tidsödande och ineffektiv metod. Användning av olika typer av hundar förekommer därför alltmer. Enligt Svenska Kennelklubben finns ingen hundras i landet som är en utpräglad vildsvinsspecialist även om flera nya raser håller på att etablera sig. Vid jakt på vildsvin används älghundar, det vill säga större spetshundsraser som spårar upp och under skall håller kvar viltet genom att cirkla runt det på avstånd, drivande hundar som spårar upp och på avstånd driver viltet framför sig, eller stötande hundar som spårar upp och får viltet i rörelse och sedan återvänder till jägaren. Det förekommer även en hel del ”trevägs korsningar” där uppfödarna försökt kombinera ovan nämnda arbetssätt i en och samma hund. Ett stressat eller uppretat vildsvin är far-

ligt. Hos de stora försäkringsbolagen visar Folksam siffror att 326 hundar anmäldes skadade och åtta stycken blev dödade av vildsvin 2018, och Agrias att 187 hundar blev skadade eller dödade, men mörkertalet antas vara mycket stort. Vildsvin är mycket snabba. De har kraftig muskulatur, hård hud och träffytan för ett dödande skott är liten då vildsvin har en liten brösthåla i förhållande till kroppsstorleken. Att använda en jakthund till vildsvinsjakt utan att i förväg ta reda på hur den beter sig kan sluta riktigt illa, både för hunden och vildsvinet. En het eller aggressiv hund kan stressa viltet på ett oacceptabelt sätt eller till och med angripa det. Händer det är det främst hunden som svävar i livsfara. En annan anledning till att jakthundsägare vill ha ett bevis på att hunden är lämplig för vildsvinsjakt är att godkänt och

Hunden har ställt vildsvinet.

Lars Schepler.

Vildsvinet tröttar och flyr.

Vildsvinet vilar i hägnet.

registrerat anlagstest höjer hundens livförsäkringsvärde med åtskilliga tusenlappar. Agria uppger att aktuellt belopp för 2019 är 10 500 kr oavsett ras/blandras. Även om vildsvin stressas av trafik och undviker hårt trafikerade vägar har 3 205 vildsvin varit inblandade i trafikolyckor fram till augusti i år. Att hitta skadade djur är bara möjligt med hjälp av tränade eftersökshundar, det vill säga hundar som tillsammans med sina förare spårar och lokaliserar skadat vilt. När det gäller vildsvin kan uppdraget vara mycket farligt om hunden inte beter sig rätt. Den som avser att ha ett vildsvinshägn måste ansöka om förprovning hos sin länsstyrelse.

Tränings- och provhägn sorterar under ”offentlig förevisning av djur” och därmed finns det detaljerade regler gällande hägnets utformning och djurens tillsyn. Det gäller exempelvis skydd, utfodringsplatser, hanteringsfällor och vattenförsörjning. Hur ser tillvaron ut för de vildsvin som används som träningsvilt? Fyra vildsvinshägn i landet är godkända för anlagstest av Svenska Kennelklubben som registrerar resultaten. Hur det ser ut eller i vilken mån det tränas på vilt på andra ställen är inte så lätt att få reda på. Efter en rundringning till folk i branschen går studieresan till Östra Ryd och Mamima Jakt som både var först och är störst i ”vildsvinsbranschen”. Lars Schepler, som bland annat är vilt-

mästare, driver Mamima Jakt tillsammans med sin familj. Han tvekar inte att ta emot Tidningen Djurskyddet på besök och ger en kort beskrivning av verksamheten innan vi kliver in i ett av hägnen: – Här finns nio olika träningshägn av varierad storleks- och svårighetsgrad. Ytan är mellan två och åtta hektar, vegetation och topografi varierar liksom hur vildsvinen beter sig. – Vi tränar bara på unga galtar, upp till 21 månader, och de går alltid två i varje hägn. I den åldern är det naturligt för dem att ha lämnat flocken. Alla är speciella individer, vissa är mer skygga, andra mer aggressiva. Det måste man ta hänsyn till när man väljer hägn. Var kommer vildsvinen ifrån? – Vi föder upp dem här, cirka 200 om året, i en avelsanläggning, sedan går de

Spårhund

17 § jaktförordningen (1987:905): En hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska finnas att tillgå inom högst två timmar från påskjutning vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin.

Ett av de cirka 300 000 frilevande vildsvinen i Sverige.

i ett så kallat lagringshägn. Vi jobbar långsiktigt med avelsverksamheten och vill inte överraskas av synliga inslag av gamla Linderödsgrisar! Våra vildsvin betar sig som vilda djur även om föreskrifterna säger att de ska ha ett vindskydd i hägnet, säger Lars Schepler och tillägger att vildsvinen föredrar att använda vindskyddets golv som tak.

Han släpper en av sina jämthundar i ett nybörjarhägn. Det är bergigt, har tät vegetation, diken och gytjtiga sölpölar. Det tar inte många minuter förrän den rutinerade hunden har hittat en galt och skäller. Det är ganska odramatiskt, vildsvinet rantar runt lite med hunden cirklande på behörigt avstånd, de försvinner in i buskagen, hunden hämtar tillbaks galten och skäller lite till tills Lars kallar in den. Alla hundar är inte lika lydiga.

– Det är vanligt att hundägarna över-skattar sina hundar. Det är därför vi har olika svårighetsgrad i hägnen och vi vet väl hur våra vildsvin brukar bete sig. För säkerhets skull rekommenderar vi ändå alltid att hunden ska ha skyddsväst.

Hur ofta används vildsvinen som träningsobjekt?

– Vi är måna om att de inte ska bli vana

vid hundar och så fort något djur visar förändrat beteende till exempel att de blir för oskygga byts det ut.

Hur länge varje träningstillfälle håller på beror på yttre förhållanden och hur hunden arbetar, men aldrig mer än 60 minuter.

Svenska Kennelklubbens regler för godkänt anlagstest säger att hunden ska hitta ett djur inom 30 minuter och arbeta med skallgivning i minst 15 minuter. Total tid i hägnet är max 60 minuter. Om hunden visar överdriven aggressivitet eller attackerar viltet ska testet avbrytas omedelbart. Mellan 600 och 800 hundar tränar eller gör anlagstest på Mamima Jakt årligen.

Det låter som om det krävs en ganska stor omsättning på vildsvin för att hålla verksamheten igång. Vad händer med gyltorna, unga hondjur, som inte används och de galtar som är färdiga i hägnen?

– De blir livsmedel. Vi tar tillvara allt kött i eget slakteri. ✕

Källor: Vildsvin, av Sture Markström, Magnus Nyman, 2002. Nationell förvaltningsplan för Vildsvin (Sus scrofa), Naturvårdsverket 2010. NFS 2002:20, SJVFS 2019:29, Spatial Behaviour of Wild Boar, Henrik Thurfjell, doktorsavhandling SLU, 2011, Svenska Jägarförbundets vildsvinsbarometer, www.sva.se www.viltolycka.se

Vildsvin

■ Redan under yngre stenålder fanns vildsvin i Götaland och Svealand. Ursprungliga vildsvinsstammar fanns kvar på Öland fram till 1600-talet. Därefter har de periodvis varit utrotade fram till slutet av 1900-talet.

■ Vildsvin är allätare, men älskar ekollon och ärtor, de har extremt bra luktsinne, god hörsel men dålig syn. Suggorna är dräktiga i fyra månader, kulingarna föds hela året, vanligast från januari till maj. En sugga kan få upp till tre kullar om året. När kulingarna föds stöts fjolårsgrisarna bort och ungdjuren bildar egna grupper. Hondjuren återförenas senare med flocken, medan galtarna söker sig bort och blir enstöringar.

■ De svenska vildsvinen är friska men kan drabbas av samma smittsamma sjukdomar som tamsvin. Kontakt mellan tama och vilda djur får absolut inte förekomma. SVA tar årligen mängder med kontrollprover. Afrikansk svinpest är ett överhängande hot. Trikiner är en parasitär mask som kan förekomma hos svenska vildsvin.

Tre björnhonor från Estland och en jakthund som tränas.

Hos björnhonorna i hägnet

På två ställen i Sverige finns björnar i hägn som jakthundar kan träna på. Vi besökte ett.

Merparten av dem som testar sina hundar kommer aldrig att jaga björn. Många älgjägare vill bara veta hur deras hund reagerar vid ett björnmöte. En hund som kommer tillbaka till jägaren med en arg björn hack i häl kan skapa en livsfarlig situation.

Det finns två möjligheter i Sverige att testa hundar på levande björn, i Junsele Djurpark eller hos Roslagens Jakt & Vilt i Almunge. Den senare håller björnar för test och träning av jakthundar. Tidigare år har företaget lånat djur från Lycksele Djurpark, men sedan i november 2018 äger Roslagens Jakt & Vilt tre björnhonor som köpts från Estland.

För att få tillstånd att hålla björnar i hägn krävs att djuren är födda i fångenskap. Det gör att det i princip bara är djurparker som

kan komma ifråga som säljare. De parker som är medlemmar i den Europeiska Djurparksföreningen har som policy att inte låna ut eller sälja djur för testverksamhet och några privata uppfödare av björn finns inte.

Klas Henriksson, vd för Roslagens Jakt & Vilt, upplevde ett visst motstånd när han sökte björnar till sin anläggning.

– Efter ett års handläggning hade jag klart med björnar från Finland, men säljaren drog sig ur i sista stund beroende på djurparkernas policy kring testverksamheten, berättar Klas Henriksson.

Han fick dock napp i Estland, men inte utan att säljaren först undersökt förhållandena i Sverige. CITES, som utfärdar intyg för handel med hotade arter inom EU, på Tallin Zoo, vände sig till SCAW, Nationellt centrum för djurvälstånd, med en förfrågan om verksamheten hos Roslagens Jakt & Vilt.

Förutom att säljaren ville veta mer om hägnets beskaffenhet fanns en viss oro för att testverksamheten med hundar skulle kunna ha en negativ påverkan på björnarna.

Ärendet hamnade hos Elina Åsbjer, som bland annat arbetat som länsveterinär.

Elina och hennes kollega veterinär Johan Lindsjö, fördjupade sig i den forskning som finns kring björnar i fångenskap samt vilda björnar som utsätts för människa och hund vid simulerad jakt. De letade speciellt efter någon studie som kunde ge en finger-visning om hur björnar i hägn påverkas psykiskt av upprepade kontakter med jakthundar. Tyvärr hittades ingen sådan studie utan de fick utgå ifrån närliggande forskningsmaterial och samtal med viltveterinärer, etologer och zoologer.

I SCAWs utlåtande framgår att vissa

GPS-prov

Svenska Plotthundsklubben har sedan ett par år tillbaka arrangerat jaktprov på frilevande björn. När hunden, som är försedd med kamera och GPS-pejl, får upp ett björnsår skickar ägaren ett sms till provarrangören. Film och logg granskas i efterhand av en jaktprovsdomare.

Om Roslagens Jakt & Vilt

- * Marknadsförs som världens största hundträningscenter för jakt- och eftersökhundar.
- * Har även hägn dit hundar bjuds in att träna på älg och vildsvin.
- * Ordnar jakt-, slakt- och styckningskurser.

Björnhonan tröttnar och går i väg.

källor hävdar att det kan vara berikande för björnar som hålls i fångenskap att i begränsad omfattning exempelvis exponeras för hundar. Hundmötet kan då bli ett positivt avbrott i en i övrigt händelsefattig och inaktiv tillvaro och vissa björnar ägnar sig åt att jaga hundarna på andra sidan staketet.

– Sådan berikning avser tillfälliga kontakter. Efter ett tag slutar björnarna att visa intresse för hundarna och då är det tveksamt om man kan påstå att det är berikning längre, säger Elina Åsbjer.

I björnjakt används ställande och skällande hundar, de arbetar på behörigt avstånd från djuret och får genom sina rörelser och skall viltet att stanna.

– Hur upprepade tester med ställande och skällande hundar påverkar björnarna i hägnet vet vi väldigt lite om, men man kan fundera på om långvarig exponering där björnen inte kan komma undan ljudet eller synintrycket av en hund kan bli stressande, säger Elina Åsbjer.

Hon hänvisar till forskning där hjärt-

frekvens, kroppstemperatur och tid för återhämtning hos björnar som utsatts för simulerad jakt mätts och där en av slutsatserna forskarna kunnat dra var att det är betydligt mer stressande för björnarna att stöta på hundar än människor. Om björnar i hägn som vant sig vid hundar upplever det på samma sätt är dock okänt. Mer forskning inom området behövs.

När vi kontaktade Klas Henriksson första gången, hösten 2018, för att få se anläggningen hade björnarna börjat förberedas för att gå i ide, men en mycket varm dag i somras blev besöket av.

Peter Olsson, som hjälper till på anläggningen och som även är testledare och hunddomare, beskriver hägnet.

– Det är uppdelat i två delar, björnarnas ”vardagsrum” som utgör större delen av ytan, 3 000 kvadratmeter, och ”kontoret”, 505 kvadratmeter, där basen gränsar till det övriga hägnet. ”Kontoret” som används vid hundtesterna är u-format så att hunden även kan arbeta i mitten, förklarar Peter Olsson och tillägger att björnarna alltid hålls inomhus på natten.

Hunden som kallats in som förevisningsobjekt heter Diesel och är en fyraårig blandras, laika-wachtel-gråhund.

Ägaren, Magnus Liljedahl, berättar att Diesel testats på björn en gång tidigare.

När Magnus släpper Diesel är han först mer intresserad av dofterna från ett helt annat håll, nämligen vildsvinshägnen i närheten, ”det är dom han brukar jaga”, men snart vänder sig hunden mot björnarna, som inte höjer ett ögonbryn.

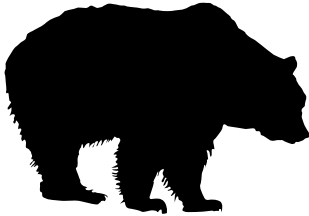
De ligger trötta i värmen i svalkande jordgropar och ingenting händer. Hunden skäller och skäller på behörigt avstånd på sin sida av stängslet.

En av björnarna reser sig efter ett par minuter och lufsar till andra sidan av u-et, stannar upp och tittar på hunden, lufsar vidare. Hunden tittar på husse, blir lite modigare och går närmare stängslet, och då på en hundradels sekund gör björnen ett skenutfall mot hunden.

– Det här är så typiskt björn, att blixtn snabbt förändra beteende, säger Peter och berättar att det oftast bara behövs tio minuter för att se hundens egenskaper. Diesel

Två av de tre björnhonorna i hägnet.

Björn

■ Björnpopulationen i landet är stabil med cirka 3 000 individer. De mest björntäta länen är Dalarna och Gävleborg. Stammen regleras genom licensjakt. Den pågår från 21 augusti till senast 15 oktober, vissa undantag i Norrbotten. Länsstyrelsen besiktigar samtliga fällda djur, i år blir det 300 totalt, och skickar prover till SVA. Men licensjakten pågår endast ett par veckor och det är i princip omöjligt att träna eller testa en hund under praktisk jakt. Hur gör man då? Ja, det har många ”upppinnare” funderat på. Förutom att testa på levande björn i hägn förekommer olika typer av konstgjorda björnar, som ett doftpreparerat björnskinn på en permobil eller ett björnskinn på en släde som dras i en radiostyrd lina.

gjorde helt rätt. Backade, men fortsatte att ställa och skälla på avstånd.

Blir inte björnarna alltför vana vid hundarna? Tröttnar de inte?

– Det är klart att de vänjer sig vid hundar. Efterfrågan på tester är säsongsbetonad, speciellt före björnjakten som börjar i slutet av augusti vill många komma hit. Vi har tillstånd att testa fyra hundar per björn och dag, säger Peter Olsson och tillägger att björnarna arbetar femdagarsvecka.

Värdet av de tester som utförs, såväl på konstgjorda som levande björnar, ifrågasätts dock av vissa initierade jägare. I SVTs programserie Jaktliv skrotar björnjägaren Robert Salomonsson testverksamheten helt. Han menar att det inte går att bedöma en hunds egenskaper annat än i samband med praktisk jakt, ett test kan enbart ge en viss indikation om hundens egenskaper.

Erfarna jaktprovsdomaren Calle Ekström från Leksand har bedömt fler än 1 000 hundar genom åren, bland annat i Orsa Björnpark under 1980-talet. Han säger så här:

– Jag är i princip emot att vilda djur hålls i fångenskap, men om man ska få en vink om hur hundar kommer att bete sig vid ett björnmöte är hägnad björn bättre än konstgjorda grejer.

Calle Ekström tillägger att hans erfarenhet av de björnar han använt vid tester tidigare i Orsa och numera Junsele, är att djurparksbjörnarna blir upplivade och gärna jagar hundarna på andra sidan stängslet.

Det tillstånd som Roslagens Jakt & Vilt har för björnarna, och som avser ”offentlig förevisning av djur”, gäller tills vidare. I beslutet, som är utfärdat av länsstyrelsen den 16 april i år, framgår att beslutet är förordat med vissa villkor som grundar sig på de kontroller som gjordes när de tidigare björnarna fanns i hägnet.

I beslutet finns också rekommendationer från SCAW som avser berikning utöver bassäng, klätter- och gräv möjligheter, som är krav. Sådan berikning kan till exempel vara att sprida ut fodret och gömma det på olika platser i stället för att utfodra

i tråg. SCAW rekommenderar också att björnarna inte stängs in i träningshägnet under hundtesterna, utan ges möjlighet att komma undan ut i det stora hägnet. Det kan även ge mer information om hur björnarna upplever hundkontakterna. I början av september kontaktar vi länsstyrelsen för att få senaste nytt.

– Vi har inte hunnit göra någon uppföljning av villkoren för björnarna ännu. Gällande kommande kontroller planerar vi att göra regelbunden uppföljning av alla som har tillstånd, meddelar länsveterinär Lena Malm, som har offentlig förevisning av djur på sitt bord sedan ett halvår tillbaka.

Hon tillägger att flera myndighetsbeslut överlappar varandra när det gäller vilda djur i hägn.

Beträffande artskydd är nuvarande tillstånd för björnarna tidsbegränsat och löper ut vid årsskiftet. ✖

Källor: Nationell förvaltningsplan för Björn – Naturvårdsverket 2016, Offentliga handlingar från länsstyrelsen i Uppsala, SJV författningssamling 2019:29 SVT/Jaktliv säsong ett, avsnitt åtta. Finns tillgängligt fram till 2020-05-05.

1 SVÅRARE ATT SE OCH GÅ

Synen, hörseln och lederna försämras med åren. Artros kan drabba katter och stelheten i lederna gör att katten inte längre kan röra sig lika smidigt och spänstigt. Hjälp den gärna genom att bygga upp trappsteg så att den kommer upp på sina favoritställen. Många äldre katter vill ha kvar sina rutiner. Fast svårigheten att se och höra kan få den att dra sig tillbaka. Ibland kan den verka förvirrad och jama mer. Blir den aggressiv eller mycket annorlunda i sitt sätt, sök veterinärhjälp.

2 GE LÄTTSMÄLT KOST OCH HÅLL VIKTEN

En äldre katt behöver ofta mer lättsmält föda. Byt både blötmat och torrfoder till något sådant och som gärna är rikt på fiber. Ge katten också mer vatten eller se till att den får i sig vätska genom födan.

Ge katten foder med rätt näringssammansättning för dess ålder. Rätt mängd foder förhindrar övervikt vilket kan leda till andra sjukdomar.

GE DIN GAMLA KATT ETT BRA LIV

En katt kan bli mer än tjugo år gammal. I människoår motsvarar det hundra år! Såklart att den seniora katten behöver annorlunda omsorg än den yngre. Här är åtta råd till dig som har en äldre katt.

Text: Katarina Hörlin **Foto:** iStockphoto

Källor: Agria, Sveland, Royal canin, Blå stjärnans djursjukhus, "Den äldre katten" studentarbete av Helene Dahlvid, 2009, SLU.

3 ADOPTERA!

Övergivna och hemlösa katter blir sällan gamla. De dör ofta av svält och skador långt tidigare än de hade gjort om de fått bo hos människor.

Så ett sätt att hjälpa katter att överhuvud-taget kunna bli äldre är att adoptera en omplaceringskatt eller stötta ett katthem.

4 AKTIVERA!

Även om katten är stelare mår den bra av att aktiveras lite varje dag. Förstoppning kan uppstå av för mycket stillaliggande. Bra aktivering för en senior katt kan vara att ge maten i foderbollar: då rör sig katten mer, får i sig mindre mängd mat åt gången och lite hjärngympa på kuppen när den klurar på hur maten ska komma ut.

7 KLIPP KLORNA!

En gammal katt rör sig mindre och klorna slipas inte naturligt. Viktigt att klippa dem, så att katten inte fastnar i filtar och andra textilier.

5 VAR BEREDD PÅ SJUKDOMAR

Diabetes, njursvikt, giftstruma, avmagring och kräkningar/diarré, är fem vanliga sjukdomar som drabbar äldre katter, enligt Agrias statistik. Om katten kissar utanför lådan, kan det bero på att kanterna är för höga för den gamla katten som inte kan lyfta benen lika lätt längre. Det kan också bero på njurproblem. Olika tandsjukdomar kan drabba katter svårt, så håll koll på tänderna och be veterinär om råd om de blir lösa eller du ser någon försämring.

6 HJÄLP PÄLSEN!

Pälsen kan bli tunnare och tappa sin glans med tiden. Katten kan också få svårare att nå pälsen med tungan då den blivit stelare. Minskad rengöring gör att skyddet mot kyla och regn går förlorat. Hjälp den frusna katten genom att torka den fri från vatten när den varit ute. Borsta ut pälsen så att det inte blir tovor. Se till att katten har en varm torr plats. Bygg själv med filtar eller köp extravarma kattbäddar i djuraffären.

8 SISTA TIDEN

Vad är då en äldre katt? Hur gammal en katt kan bli skiljer från ras till ras. Sju-tolv år är beräknad livslängd för vissa. Andra lever mycket längre. Vissa ser tolv år som en gräns för när katten kan kallas äldre. Agria har gjort en ungefärlig jämförelse: En ettårig katt motsvarar en femtonårig människa. 2 kattår är 24 människoår, 12 kattår 64 människoår och 21 kattår 100 människoår. Ta gärna kontakt med veterinär i god tid om du märker att din katt fått åldersbesvär. Med rätt stöd kan den få en fin ålderdom och du råd om hur du kan göra det bästa för katten hela dess liv.

Återföreningen:
Anna och Roxy.
Från Djurskyddet
Karlstads film.

Puh, vilken pärs!
Roxy vilar ut.

ID-MÄRKNING HJÄLPTE ROXY HEM – EFTER 15 ÅR

För femton år sedan försvann katten Roxy. Husse och matte trodde att hon var död – ända fram tills nu. I somras fick nämligen vännerna Anna Popp och Jan-Erik Ek veta att deras älskade katt hittats och mådde bra.

– Det är ofattbart, ja, helt fantastiskt, säger Anna Popp.

Katten Roxy har haft ett omtumlande liv. Hon togs omhand från en lada efter att en djurskydds-förening i Oslo hittade en koloni katter i dåligt skick. Av ett tretio-tal katter överlevde endast två, Roxy och Xena. Namnen fick de efter bandet Roxy Music och Xena krigarprinsessan. Vännerna Anna Popp och Jan-Erik Ek

bodde i Norge på den tiden. När de besökte katthemmet på Nordstrand kom de två katterna självmant fram.

– Xena kom fram till mig och Roxy till honom. Då sa jag: Det ser ut som att de valt oss.

Vännerna adopterade katterna, som redan var öronmärkta och steriliserade från katthemmet, men de flyttade isär när Anna

Popp skulle studera. Hon fick inte ha djur på studentboendet och tog med sig katterna till sin syster i Karlstad. Där bodde de i ungefär ett halvår. Men en tidig sommar dag blev de skrämde av något ute i trädgården.

– Jag vet inte exakt vad som hände, Xena kom in men inte Roxy. Vi letade och letade, men hon kom inte tillbaka. Det var hemskt.

Vännerna sörgde och gav slutligen upp hoppet om att deras katt skulle återvända. Ingen av dem väntade sig att få ett samtal om att Roxy hittats – femton år senare.

Det var Djurskyddet Karlstad som hörde av sig till Jan-Erik Ek i början av sommaren. De hade fått in ett tips av Pär Sjödin, aktiv i den ideella stiftelsen Djurens Ö, om att en katt höll till i närheten av Heden.

Katten hade matats, men var mager och trött, och det var inte självklart att man skulle hitta hennes ursprungliga ägare. Om det inte vore för ID-märkningen: en tatuering på ena örat.

Djurskyddet Karlstad sökte först i de svenska register som finns för katter, det vill säga Sveriges Kattklubbars Riksförbund och Svenska Kennelklubben. Men utan resultat. Därefter sökte de i Norges motsvarighet till kattregister – och äntligen fick de träff.

Tack vare märkningen kunde man se att Jan-Erik Ek stod registrerad som ägare till Roxy, eller Zippan som hon kallades på katthemmet. Han ringde till Anna Popp, som inte kunde tro att det var sant.

– Men så fick jag se en bild och det var ren lycka. Där var hon ju, vår Roxy. Hon är gråmelerad och har en speciell täckning på den vita nosen.

Eftersom Jan-Erik Ek redan har två katter fick Roxy flytta hem till Anna Popp.

”Det var ett magiskt ögonblick när Anna fick träffa Roxy för första gången på 15 år”, skriver Djurskyddet Karlstad i ett inlägg på Facebook. ”Det var många som hade tårar

i ögonvrån. Det var helt enkelt ett ’once in a lifetime’-tillfälle som vi troligen aldrig kommer uppleva igen.”

Hur skulle du beskriva det själv?

– Det var fantastiskt. Jag grät som en tok, det är helt ofattbart att få tillbaka sin katt. Redan första kvällen var hon uppe i sängen och sov hos mig, säger Anna Popp.

Hur har den första sommaren tillsammans varit?

– I början gömde sig Roxy under sängen och tyckte det var läskigt. Nu är hon bästa vän med mina två hundar. Det är en mycket bestämd liten dam, som tycker om att sova och kela.

Solskenshistorien har gjort att många tidningar hört av sig, något hon inte väntat sig.

– Men jag berättar gärna, för kanske de tidigare ägarna känner igen Roxy och hör av sig. De måste ha gett henne bra mat och mycket kärlek. Annars hade hon inte hållit så fin form i alla år. ✕

Djurskyddet Karlstad om otroliga återkomsten

”Roxy är tillbaka hos sin ägare efter 15 år!!!!” Så skrev Djurskyddet Karlstad på sin Facebook den 7 juni och visade även en film från när Anna Popp återförenas med Roxy.

”Vi är alltid noga med att säkerställa att det är rätt ägare vi lämnar ut upphittade/infångade katter till, och idag kunde vi äntligen säkerställa att lilla Roxy hör hemma hos sin matte Anna. Ett magiskt ögonblick! Många hade tårar i ögonvrån, det var helt enkelt ett ’Once in a lifetime’-tillfälle som vi troligen aldrig kommer uppleva igen”, skrev Djurskyddet Karlstad i ett Facebookinlägg.

– Detta visar hur viktigt det är att märka sina katter med chip och örontatuering, OCH att se till att denna märkning registreras i de system som finns för detta. I Sverige har vi Djur-ID och SVERAK. Tyvärr finns det en del som märker, men missar själva registreringen i kattregistren, då får man ingen träff när man söker på märkningarna, säger Therese Cedercrona, på Djurskyddet Karlstad.

I skrivande stund har ännu inte resultatet offentliggjorts av den utredning om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter som chefrådan Ulrika Geijer gjort på regeringens uppdrag. Uppdraget var klart den 31 augusti och resultatet redovisades till Näringsdepartementet.

Så snart det blivit offentligt skriver vi om det på Tidningen Djurskyddets webbtidning. ✕

OM DJURSKYDDET KARLSTAD

Grundades: 1876, främst för att hjälpa arbetshästar. Nu läggs allt arbete på det stora behovet att hjälpa hemlösa katter i Värmland.

Katter som togs emot 2018: Cirka 100.

Katter som fick nytt hem: Cirka 100.

Antal medlemmar: Cirka 550.

Föreningen håller i den fina begravningsplatsen Djurvilan i ett skogsparti vid Klarälvens västra sida. De ger varje år ut en populär kattkalender. Varje krona från försäljningen går oavkortat till djurhems veterinärkostnader.

TIPSRUNDA OM NEDSKRÄPNING OCH HUR DET DRABBAR DJUR

Att nå ut till barn är ett bra sätt att tidigt öka medvetenheten om djurskydd. Klurig tipsrunda och praktiska övningar är ett sätt som fungerar!

Den 14 juli bjöd Djurskyddet Snapphanen tillsammans med författaren Mari Bister in till tipsrunda vid Lursjön i Skåne. Succé! Flera barn kom och många priser delades ut. Eftersom Mari Bister skriver deckare hade tipsrundan ett deckarupplägg. Vid varje fråga fanns en ledtråd till var nästa fråga fanns.

- De fick själva klura sig vidare i äventyret. Texten i ledtrådarna var uppbyggd kring Djurdeckarna-serien och huvudpersonerna Jakob och Joakim, som påstods ha varit vid Lursjön tidigare och hittat olika saker på olika ställen och nu gällde det för deltagarna att utifrån ledtrådarna hitta samma ställen. Alltså ett ”sommarlovsäventyr” och inte bara en traditionell tipsrunda, berättar Mari Bister.
- Temat på tipsrundan var djur och nedskräpning.
- Nio av tio frågor handlade om ned-

skräpning, ett skräp per station, som till exempel glasskärvor, gift/kemikalier, olika linor, fisknät och plastpåsar.

Sista frågestationen var placerad på parkeringen och handlade om varför djur aldrig ska lämnas i en bil på sommaren.

- Där fick de barn som ville testa att sitta i en varm bil med tjock jacka. Termometrar placerades i bilen och utanför för att visa temperaturskillnaden.

Deltagarna var 4 år och uppåt.

- Alla fick diplom och bokmärke. Vi hade också prisutdelning till de tio med flest rätt och bäst svar. Det gällde inte bara att svara rätt, utan vi ville också premiера de barn som verkligen hade satt sig in i ämnet, funderat och klurat sig fram till bra tankegångar. Som verkligen tänkt igenom hur nedskräpningen drabbar djuren, säger Mari Bister.

Många konkreta svar gavs. Några var: ”Djur kan skära sig i tasserna av glasskärvor”. ”Man kan få linor om halsen och kvävas”. ”Djur kan äta gift och dö”.

Tio pristagare belönades med medalj och ett valfritt pris från prisbordet: Boken Djurdeckarna Gräsandsäventyret, mugg, nyckelring eller mjukisdjur från Djurskyddet.

- Barn har idag generellt sett bra kunskap om nedskräpning, dess konsekvenser och återvinning, mycket tack vare det fantastiska arbetet många pedagoger i förskola och skola lägger ner i ämnet.

Information om evenemanget spreds via anslag i biblioteket och stadshuset i Hässleholm, på flera platser i närliggande Hästveda, i sociala medier via Djurdeckarna, Djurskyddet Snapphanen och i lokala Facebookgrupper. Mari Bister intervjuades även i P4 Kristianstad inför tipsrundan. ✕

SÅ ORDNAS ETT LYCKAT EVENEMANG

Vi bad Jeanette Thelander, ordförande i Djurskyddet Snapphanen, om hennes fem bästa tips på hur en förening kan locka folk och nå ut med ett arrangemang.

Idéer och genomförande: Brainstorma under trevliga förhållanden och glöm inte att de bästa idéerna föds under en hederlig svensk fika i en tillåtande atmosfär. Bejaka och skriv ner även de knasigaste idéerna, använd det kritiska ögat, men inte förrän i efterhand. Välj ut idéer där människor kan interagera genom enkla tävlingar och övningar: Testa! Gissa! Lös ett problem! Anta en utmaning!

Tidpunkt och tajming: Lägg ert evenemang vid

en tidpunkt där ni når er målgrupp, till exempel ett skollov om ni vill nå ungdomar. Försök undvika krockar med evenemang som konkurrerar om uppmärksamheten, till exempel en VM-final på tv eller en gratiskonsert i samma stad.

Samarbeten: Arrangeras en hund- eller kattutställning, en ridsportstävling eller något annat evenemang i närheten? Fråga arrangörerna om ni får vara där och bidra med er aktivitet! Ofta blir det en win-win-situation för alla när aktiviteter och marknadsföring samordnas om målgrupperna är lika.

Information och reklam: Försök ha god framförhållning, men var också beredda på

att haka på snabbt vid aktuella händelser. Använd olika kanaler: Affischera, lägg info på kommunens evenemangskalender, skriv och skicka info till lokal media, lägg upp på hemsidan, bjud in med flygblad, annonsera!

Facebook och andra sociala medier: Sociala medier är toppen och annonsverktyget hos Facebook ger mycket för pengarna. Bilder och kanske till och med film gör att evenemanget hamnar högt upp i olika flöden. Men glöm inte att det faktiskt finns många som kanske inte har tid eller tillgång till sociala medier, där bruset dessutom är enormt. Så förlita er inte helt på den här typen av medier.

Kattkastring och ID-märkning i Värmland

Djurskyddet Westra Wermlands kattkastringstävling lockar allt fler. Under senaste avslutade tävlingsperioden, januari–juni i år, lämnade 29 deltagare in sina fakturor.

- Det är rekord och vi har verkligen tryckt på att tävlingen pågår, både via annons i lokalpressen, Facebook och anslag hos veterinärerna, säger Agneta Holmqvist, Djurskyddet Westra Wermland.

Deltagandet har ökat stadigt för varje period. Första halvåret vann katten Doris, som nu är kastrerad och ID-märkt.

- Vi vet inte om kattägarna kastrerar och ID-märker tack vare tävlingen, men att de får stöd genom att tävlingen finns vet vi. Detta är rätt väg att gå. Det är vi övertygade om, säger Agneta Holmqvist.

Nu pågår en ny period, till och med december kan kattägare i Eda, Arvika och Ärväng skicka in veterinärfakturor för ID-märkning och kastrering av sin katt. De är då med i en dragning: Första priset är att hela veterinärräkningen ersätts, andra är att 75 procent ersätts och tredje är att halva räkningen ersätts. ✕

Råget och kid fotograferades av Trafikverkets kamera på sin väg över Ekodukten.

VILDA DJUR VANDRAR ÖVER NYA EKODUKTEN I SKÅNE

Hallå där, Lars Sätmark, Trafikverkets projektledare för den 40 meter breda Ekodukten över E65:an vid Lemmeströtorp i Skåne. Vilken succé det blivit!

– Ja, det har varit ett roligt projekt, inte minst för en betonggubbe som jag att min betongkunskap kunnat hjälpa till att förbättra både för djuren och säkerheten för bilisterna.

Finns det något ni gjort för att locka djuren att välja bron eller hittar de upp dit av sig själva?

– Själva placeringen är vald efter hur djuren naturligt rör sig. Natten till den 24 maj passerade den första kronhjorten som vi kunde se i de kameror vi ställt upp. Det var stor glädje när vi såg hur den rörde sig söderut över bron!

Har det kommit andra djur än ni förväntat er?

– Tanken var att det främst skulle komma kronhjortar, men vi har tack vare kamerorna som Trafikverket satt upp sett rådjur, vildsvin och harar. Det är väldigt roligt!

Hur var arbetet?

– Det handlade mycket om att samordna

de olika behoven. Jag körde sträckan fyra gånger i veckan för att ta reda på var viltolyckorna sker och för att kunna placera bron, som är 40 meter bred på mitten, på rätt ställe både för djurens bästa och för det byggtekniskt bästa. Vi hittade två kullar som blev en naturlig grund att utgå ifrån. Jag har haft mycket kontakt med fastighetsägare som får rycka ut och ta hand om viltet som förolyckas. Vi har fortsatt kontakt. Det har varit ett mycket roligt jobb med många nya kontakter och ny kunskap.

Planerar ni fler ekodukter i andra delar av landet?

– Ja, fast den blir mindre, 20 meter bred. Sedan ser jag över viltstängsel vid andra skånska vägar. Jag är igång med att djursäkra väg 108 vid Bökeberg mellan Svedala och Staffanstorps, samt vid väg 21 mellan Vankiva till Önnestad, en cirka 25 km lång vägsträcka.

– Jag har blivit något av betonggubben som kan samordna med de som har djurkunskapen, så då blir det lätt så att det blir fler arbeten i samma stil. Men

jag tycker att det är väldigt roligt att med min betongkompetens kunna hjälpa djuren att fortsätta finnas i området. Sedan måste man också kunna ge och ta, vissa saker är omöjliga att göra, det gäller att synka humanisternas önskingar med vad som är praktiskt möjligt. Placeringen av ekodukten måste vara hållbar rent byggnadsmässigt. I Lemmeströtorp hittade vi två bra kullar att bygga vidare på.

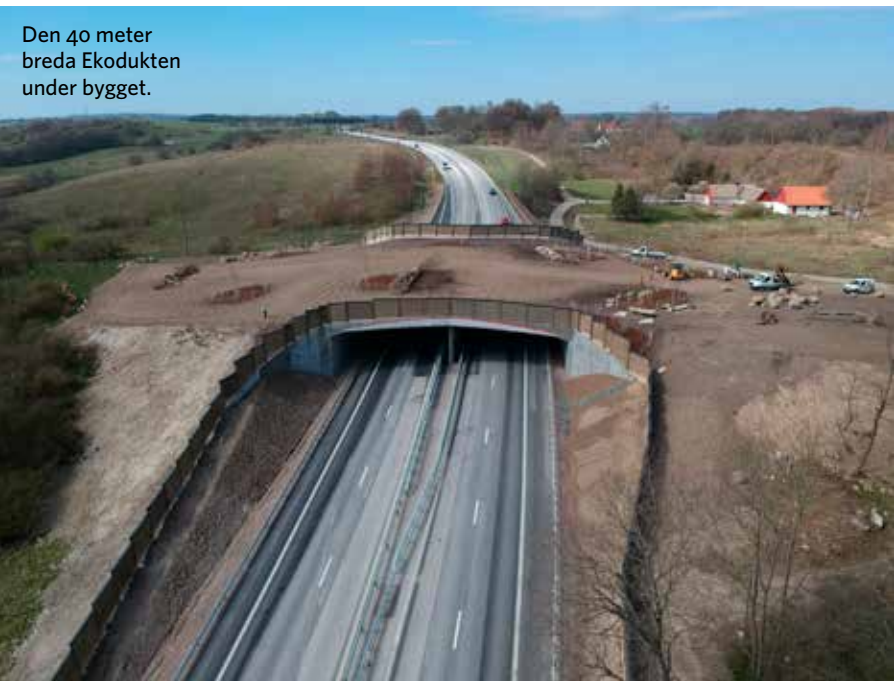
Vad har varit den största utmaningen i det här arbetet?

– Det är egentligen inget som har med de fyrbenta djuren att göra, utan handlar mest om hur de tvåbenta kör i sina bilar när det pågår arbete på vägarna. Vi hade tydligt skyltat att arbete pågår och 50 km i hastighetsbegränsning men folk far fram väldigt mycket fortare än så ändå. Att hänsynen brast så mycket trodde jag inte, säger Lars Sätmark. ✖

Fotnot: Det finns flera viltbroar i Sverige och några ekodukter. I fjol öppnade en 32 meter bred och 64 meter lång vid Kungsbacka. En ny planeras i Hova över E20.

Dovvilt och hare.

Den 40 meter breda Ekodukten under bygget.

Vildsvinen vandrade över bron i sommar-nattens gryning.

Brokig hundfästing.

Ny hundsmitta befaras på väg in i landet

Med klimatförändringarna följer nya sjukdomar. Babesios hos hund har inte funnits i Norden annat än hos hundar som varit ute och rest. Men i fjol fick Danmark sitt första fall där en dansk hund som aldrig varit utanför landets gränser ändå smittats. Det kan innebära att det bara är en tidsfråga innan smittan också finns naturligt i Sverige.

Babesios orsakas av en liten encellig parasit, babesia, som invaderar värddjurets röda blodkroppar och förstör dem samtidigt som de själva förökar sig. Parasiterna sprids via fästingar och det finns över 100 underarter.

I Sverige har den funnits hos nötboskap under namn som ”piroplasmos”, ”sommarsjuka”, ”blodhalning” och ”blodpinkning”. Drabbade djur kan få feber, bleka eller gulaktiga slemhinnor, mörkfärgad urin, diarré, bli slöa och andfådda. Sjukdomen kan leda till döden om den inte behandlas.

Hos hästar och hundar sprids babesia med fästingar av släktena Hyalomma, Dermacentor och Rhipicephalus, till exempel brokig hundfästing och brun hundfästing. Europeiska katter drabbas endast i undantagsfall av babesios och det finns inga dokumenterade fall i Sverige.

Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är det troligt att den brokiga hundfästingen etablerar sig i Sverige. Den kan överleva temperaturer ner till åtminstone tio minusgrader, har ökat i Europa och spridit sig norrut.

Tre exemplar har hittats i Sverige vid olika tillfällen, två i det fria. Även exemplar av Hyalomma-släktet har hittats frilevande. Babesios är alltså en sjukdom som sannolikt är på väg in i Sverige, även hos djur som aldrig satt sin tass eller hov utomlands. ✖

”RISK FÖR DYRA ÄNDRINGAR EFTERÅT OM FÖRPRÖVNINGEN SLOPAS”

När riksdagen i våras röstade igenom tillkännagivandet till regeringen att slopa förprovningen vid ny-, till- och ombyggnad av djurstallar förbluffades stora delar av den svenska djurskyddsexpertisen. ”Obegripligt förslag!” var en återkommande reaktion. Vi har talat med två erfarna förprövningshandläggare som följt debatten.

I Almedalen möttes i somras fem riksdagsledamöter för att tala om djurskyddsfrågornas plats i politiken. När avskaffandet av den obligatoriska förprovningen kom upp förvandlades samtalet direkt till en intensiv debatt. – Så jäkla dumt av bland andra Moderaterna och Centern att rösta igenom detta tillkännagivande, sa Jenny Lundström, Miljöpartiet, (MP).

Som Tidningen Djurskyddet tidigare berättat röstade riksdagen den 24 april i år igenom ett tillkännagivande att slopa förprovningen vid ny-, till- eller ombyggnad av djurstallar. Förprovning har sedan 1973 krävts för den som ska bygga stall av en viss storlek, exempelvis för 20 nötkreatur eller 500 fjäderfä.

Flera framträdande representanter för den svenska djurskyddsexpertisen ställde sig frågande.

– Förslaget saknar helt konsekvensanalys, sa Gunnela Ståhle, styrelseledamot i Djurskyddet Sverige.

”Idag är reglerna för hur djurstallar ska byggas alltför detaljerade. I stället bör ökat fokus ligga på funktion och djurvälstånd” står det i motionerna från (SD) och (KD).

– Om man verkligen menar att man vill fokusera på djurvälstånd är förslaget att ta bort förprovningen obegripligt, sa Frida

Lundmark Hedman doktor i husdjursvetenskap vid SLU till Tidningen Djurskyddet i april och förklarade: – Förprovningen innebär att ett djurstall ritningsgranskas för att säkerställa att man bygger på ett sätt som kommer uppfylla djurskyddslagstiftningen så att viktiga byggnadstekniska lösningar som är direkt avgörande för djurens välfärd inte glöms bort. Jag upplever tyvärr att förslaget visar att politikerna är dåligt pålästa kring varför vi har en djurskyddslag och vad dess syfte är, trots att de nyss själva röstat igenom en ny djurskyddslag. Själva kärnan i vår djurskyddslagstiftning är att kunna förebygga dålig välfärd och djurlidande, underströk Frida Lundmark Hedman.

I Almedalen sa Jenny Lundström, (MP):

– För att stärka arbetet på EU-nivå måste vi också värna om det djurskydd vi har i Sverige för att bli trovärdiga. Här har nu Moderaterna, Centerpartiet, Sverigedemokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna drivit igenom ett tillkännagivande av slopande av förprovningen! Så jäkla urbota dumt! En gratis tjänst för lantbrukaren för att säkerställa att man inte bygger fel. Jag är själv veterinär – även om jag just nu är mest politiker – och hur man bygger sina

stallar är otroligt viktigt för att säkerställa ett gott djurskydd. Jag skulle vilja att förprovningen ingick i EU-lagstiftningen. Det skulle verkligen behövas.

– Får jag bemöta detta? frågade Betty Malmberg, Moderaterna, (M) och fortsatte: – Vi vet ju att djurhållande lantbru-

kare värnar sina djur. Det är de som ger ekonomi till lantbrukaren. Därför gäller det för oss att slopa de regler som inte är vidkommande i de här lägena. Det är inte så att man ryckt undan mattan för djuren: Den dagen det är dags att ställa in djuren sker ju en kontroll. Så det finns en kontroll, men här handlar det om en förprovning som lyfts bort. Sen kanske ni och lantbrukaren tycker att det var bra att den var gratis men vi tycker att det var en onödig regel, sa Betty Malmberg, (M).

Andra argument för att ta bort förprovningen är minskat regelkrångel och mindre byråkrati. Men alla håller alltså inte med.

– Vi vet hur stora problem det finns med finansieringen för nya lantbrukare. Att då ta bort förprovningen som var ett jättebra sätt att få råd, hjälp och stöd tycker vi är jättekorkat, sa Isak From, Socialdemokraterna, (S) och ledamot i miljö- och jordbruksutskottet under Almedalsdebatten.

2017 gjordes 1 293 förprovningar i hela

Foto: Suzanne Fredriksson

landet gällande ny-, till- och ombyggnader av djurstall. 2018 gjordes 1 015.

Vi ringer två förprövningshandläggare med lång erfarenhet. Anna Agné och Göran Olai arbetar sedan flera år på länsstyrelsen i Västra Götaland. De är förbluffade.

– Argumenten att en slopad förprovning, och all den hjälp vi förprövningshandläggare på länsstyrelserna kostnadsfritt ger den enskilde så att denne slipper investera i dyra ombyggnationer och inte göra rätt från början, skulle innebära en förenkling ter sig väldigt tomma! Vem vågar investera i något som kanske inte får godkänt? För stallen måste ju kontrolleras/besiktigas innan djuren får flytta in, den delen vill de behålla. Men då är ju allt redan byggt.

Deras länsstyrelse har tillsyn över stora områden med många stallar av olika slag.

– I vårt län handlägger vi runt 200 ansökningar per år.

I stort sett alla ansökningar godkänns. Fast de flesta först efter större eller mindre justeringar eller förtydliganden.

– I de flesta godkännanden finns skrivna villkor som ska uppfyllas. I en del ansökningar har den sökande gått med på att ändra något, när vi har haft kontakt under vår handläggning. Då skriver vi i beslutet vad som har ändrats, förklarar Göran Olai.

– Endast ett fåtal, cirka sex procent, går rakt igenom utan att några justeringar eller tillägg behöver göras, säger Anna Agné.

De har reagerat på att det i debatten talas om en ”obligatorisk förprovning”.

– Förprovningen hör ju ihop med det som besiktigas. I slutbesiktningen kontrolleras att det förprövningsbeslutet godkänt är uppfyllt. Dessa två delar förutsätter varandra. Och på vägen till beslutet har personen som ansökt fått ta del av den kunskap vi har. Båda parter vill ju att det ska bli rätt! Vi har diskuterat och ställt frågor: Är detta rimligt? Hur uppfylls djurskyddslagens krav om du bygger såhär?

Det händer att sökande tänker om och presenterar en helt annan lösning efter dessa diskussioner.

– Ett mycket bättre stall byggs med en nöjdare djurhållare och förhoppningsvis nöjdare djur.

Vad brukar ni oftast få ändra på innan ni kan godkänna en ansökan?

– Det beror på om det rör små eller stora byggnationer. Men ventilation är alltid svårt oavsett storlek på bygget. Även brandskyddet är svårt, både vad gäller avstånd mellan byggnader och brandsektionering inom byggnader. Golv kräver mycket förarbete, normalt sett är det

betonggolv i stall och här måste nivåerna/lutningen bli rätt: det blir väldigt dyrt att bygga om i efterhand och kan bli kostsamma skador om det blir fel.

Foderbord, trappor, spaltgolv, brandlarm och utgödslingen är andra saker som kan behöva diskuterats igenom. De ringer alltid den sökande och ställer frågor om hur denne tänkt om framtida utbyggnader. De kontrollräknar också allt.

– Det räcker ju att man räknat fel på ett mått eller missar hur stort ett utrymme ska vara så kan alla andra mått också bli fel.

Max åtta veckor efter att en ansökan, med alla relevanta ritningar och uppgifter, kommit in till länsstyrelsen ska beslut fattas. Tillståndet gäller i tre år. Innan djuren stallas in ska länsstyrelsen slutbesiktiga.

– Även om man vill sina djur väl så är det inte helt lätt att bygga rätt, säger de och konstaterar att varje stall är unikt och det är mycket att ta hänsyn till.

– Planeringen och projekteringen av stallen är en process som måste få ta den tid som krävs. När stallen väl är byggda så blir kostnaden att ändra, om det ens går, bra mycket större än att ändra på en ritning.

Tillkännagivandet ligger nu hos regeringen som i nästa steg ska avgöra hur den kommer att hantera uppmaningen. ✖

"Var tog prövningen vägen?"

Det finns problem i de djurförsöksetiska nämnderna. I sin **Ture Sventon-inspirerade krönika lyfter Inge Skog**, som har lång erfarenhet av att vara djurskyddsrepresentant i en nämnd, några av problemen.

I nttill en port vid nedre Drottninggatan i Stockholm finns en skylt med texten "Ture Sventon. Praktiserande privatdetektiv". Som alla vet är T. Sventon den skickligaste privatdetektiven i landet. Hans väntrum är fullt av personer som behöver hans hjälp. En söker en lantmätare med bruna skor, som senast sågs vid Zinkensdamms tunnelbanestation. En annan letar efter en försvunnen spårvagn som brukade gå linje 1. Alla har de svåra och farliga uppdrag åt Sventon. Men de två som nu konsulterade Sventon hade ett besvärligare problem.

- Prövningen är spårlöst försvunnen! sa den ene. Han hade rutig tweedkavaj, och den andre, i vit tröja, nickade dystert.
- Den djurförsöksetiska prövningen! fyllde han i.
- Kanske ni skulle vilja förklara ... började Sventon.
- Den som vill göra djurförsök måste få en ansökan prövad av en djurförsöksetisk nämnd, förklarade den förste. Blir den inte godkänd blir det inget försök.
- Men de allra flesta ansökningar godkänns, sa den andre. Så vi undrar vart prövningen har tagit vägen.
- När såg man den senast? frågade Sventon och sträckte sig efter anteckningsblocket.
- Nja, såg och såg – den finns inte, sa den förste.
- Vi har alltid hoppats att den skulle finnas, men det gör den inte, fortsatte den andre. Det är därför vi är här. Herr Sventon förstår?

Ture Sventon förstod nu ingenting.

- Det går ju inte att leta efter något som aldrig har funnits, mumlade han.
- Signalement! sa han högt, av gammal vana, men avbröt sig. Något sådant kunde ju inte gärna finnas. Men nu blev det liv i de båda besökarna, och de började prata i munnen på varandra:
- Diskutera det etiskt berättigade ... det innebär att väga samhällsnyttan mot djurens lidande ... man måste alltså veta precis vad försöket har för syfte och nytta ... nämnden ska säga nej om försöket går att göra på ett skonsammare sätt ... med färre djur ... får inte göras om det finns djurfria alternativ ... eller om det är ett onödigt upprepande av andra försök ...
- Det där måste det ju vara nämndens sak att kontrollera! sa Sventon skarpt. Men nämnden använder alltså inte någon sådan prövning? Vilka sitter i den där nämnden?
- Sex djurforskare, svarade han i tröjan, men de stoppar mycket sällan några försök. Och fyra politiker och två från djurskyddsorganisationer.
- Plus en jurist som ordförande, sa tweedkavajen. Som ska garantera att nämnden prövar enligt regelverket.
- Då blev det alldeles tyst en stund, tills Sventon undrade:
- Sköter de inte sitt jobb?

- Tja, sa tröjmannen. Vissa forskare är noggranna och kritiska, andra är slarviga och släpphänta. Akademiska studier av hur nämnderna fungerar ger en bild av att politikerna är passiva och dåligt pålästa, medan djurskyddarna är aktiva och kunniga. Det finns undantag åt båda hållen, och förstås skillnader mellan nämnderna, men detta är den generella bilden
- Så det kanske är bättre att leta fram ledamöter med ansvarskänsla och som tar uppdraget på allvar? funderade den andre. Nu är det ju flera som bara lyfter sitt arvode utan att göra sitt jobb. Utan att säga ett ord under nämndens sammanträden. Ett slags lönande time-out – rena stölden! Och man bör få partierna att intressera sig för vad deras representanter egentligen gör i nämnden.

Gör man en sådan reform kanske den där prövningen uppenbarar sig automatiskt, tänkte Sventon när besökarna gått. Tydligt en ny och fräsch idé som borde provas!

Och han gjorde en anteckning i notisblocket.

Fotnot: Fler artiklar om arbetet i de djurförsöksetiska nämnderna publiceras på webbtidningen längre fram.

"Det där måste det ju vara nämndens sak att kontrollera! Men nämnden använder alltså inte någon sådan prövning? Vilka sitter i den där nämnden?"

Inge Skog har varit ledamot av Malmö-Lunds djurförsöksetiska nämnd sedan början av 1990-talet. Han var ledamot av Centrala Försöksdjursnämndens etikutskott och av CFN:s utredning om smärta och lidande hos försöksdjur. Han sitter i styrelsen för Forska utan djurförsök.

"SÄLLAN VI DISKUTERAR OM FÖRSÖKET ÄR NÖDVÄNDIGT"

I gästkrönikan pekar Inge Skog på att bristen av ifrågasättande om djurförsöken ens är nödvändiga leder till att den etiska prövningen uteblir i de etiska nämnderna.

Problemen har länge diskuterats och en förklaring som lyfts fram är att det är själva arbetssättet och uppbyggnaden av nämnderna som gör att lekmän inte kunnat göra sina röster hörda i dessa forum.

I ett inslag den 6 maj i Vetenskapsradion, P1, säger universitetslektorn i djuretik Helena Röcklinsberg att det "tyvärr är mycket forskning som visar att det lekmännen för fram som etiska tankar eller förslag på att tänka på ett annat sätt, inte tas så väl hand om alla gånger".

– Därför att de inte har uttryckt sig på rätt sätt eller för att man inte har den traditionen heller att lyssna lika mycket på alla, utan man lyssnar mer på forskarna än på lekmännen, säger hon i inslaget "Etiken saknas i de djurförsöksetiska nämnderna".

Alla forskningsprojekt i Sverige och Europa som använder djur måste provas av en etisk nämnd/kommitté. Denna ska väga försökens potentiella skada på djuren mot den potentiella nyttan som projektet kan

ge människor. I Sverige finns sex regionala djurförsöksetiska nämnder, som består av en ordförande och en vice ordförande. Dessa är jurister. De övriga tolv ledamöterna ska bestå av sex forskare och sex lekmän, varav fyra tillsätts av politiska partier och lagkravet är att minst en, max två, ska komma från djurskyddsorganisationer. Men den etiska diskussionen uteblir ofta. Etolog Elin Weber, forskare vid SLU och ledamot i Göteborgs djurförsöksetiska nämnd, intervjuas också i samma radioinslag och hon anser att nämndernas arbete behöver ses över.

– Gör vi det uppdrag som det är tänkt att vi ska göra? Görs den etiska avvägningen verkligen på det sätt som det är tänkt? Det är väldigt sällan vi diskuterar om försöket verkligen är nödvändigt, säger Elin Weber till Vetenskapsradion.

Helena Röcklinsberg och Elin Weber har tillsammans med Jan Hultgren och Elisabeth Tjärnström skrivit artikeln "Emotions and Ethical Decision-Making in Animal Ethics Committees" som publicerades i Ani-

mals 2018. Den visar att i nämnderna är de stora utmaningarna: "skiftande kunskapsnivåer bland ledamöterna, olika åsikter om vilka etiska aspekter som är relevanta, hierarkier inom gruppen och en skillnad mellan rådande vetenskapliga normer för objektivitet och nödvändiga villkor för en korrekt etisk utvärdering."

Vad anser ni behöver göras?

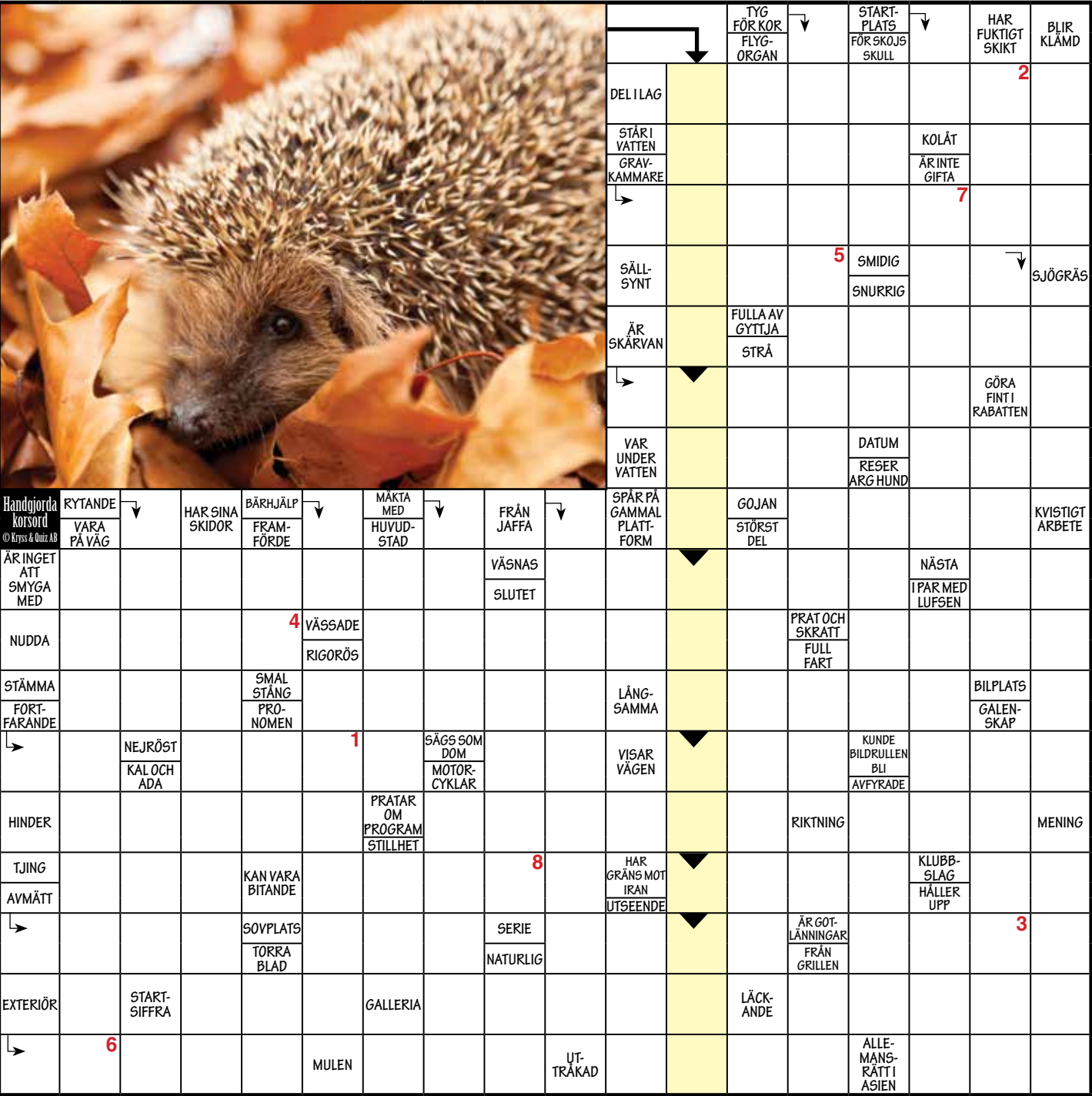
– Det är en komplex fråga där ett första viktigt steg är en djupare granskning av nämndernas arbete för att se var brister finns och vad som fungerar bra.

Därefter behövs en öppen diskussion för att skapa samsyn om hur man bäst lever upp till lagkraven – både vad gäller 3R och etisk analys – utifrån EU-direktivet. Ordföranden har en viktig roll för att skapa förutsättningar för ett bra diskussionsklimat, dels så att alla viktiga etiska aspekter lyfts fram i nytta-skada-analysen, dels för att säkerställa att alla får samma utrymme att komma till tals, säger Helena Röcklinsberg och Elin Weber till Tidningen Djurskyddet.

Katarina Hörlin

Senast **den 28 oktober** måste vi ha ditt svar. Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

2 DJURSKYDDET / NR 3 2019

Petra Lundbergs stiftelse ämnar att förbättra djurs livsvillkor. Genom främst ekonomiska bidrag stödjer vi organisationer och individer som arbetar för att skydda, hjälpa eller förbättra livsförutsättningarna för utsatta eller utrotningshotade djur. Stiftelsens styrelse kan också stödja i andra egenskaper om det främjar stiftelsens övergripande mål.

Petra Lundbergs stiftelse

Tel: 0120-41030
www.alu-flex.se | info@alu-flex.se

VÄLKOMMEN!

042-20 20 00 • www.dinvet.nu
Ekvändan 2, Helsingborg

HÖSTIGA LÄSTIPS OCH FODERSTÖDSRÅD

MAT TILL VINTERN

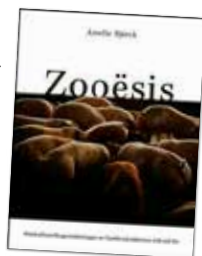
Vi går emot höst. Det börjar bli kallt. Ge de vilda djuren en värmande hand. Fyll fågelmatarna med fröer och lägg ut spannmål, pellets, frukt och grönsaker till rådjuren. Bra foderplatser är ställen där rådjuren har fri sikt så att de kan upptäcka rovdjur i god tid. ✕

Foto: Istock

ZOOËSIS AV AMELIE BJÖRCK GLÄNTA PRODUKTION

I nästa nummer kommer en recension av denna succébok om kulturella gestaltningar av lantbruksdjurens tid och liv. I skrivande stund står 21 reservationer i kö att låna på Stockholms bibliotek. Fler böcker ska köpas in! ✕

KNABBen OCH ALLA DE ANDRA ANDERS JOHANSSON ÄNGÖ BOK OCH BILD

När jag läste om Knabben blev jag genast sugen att skaffa en valp till min 11-åriga bichon frise Ferdinand. Att se djur som trivs med varandra ger sådan lycka och frid. I sin bok skildrar Anders Johansson tankar om djur och människor och hur olika värderingssystem värderar liv i olika former.

Jag blir alltid lika glad och överraskad när jag upptäcker att någon ömmar för djuren på ett liknande sätt som jag. Så skönt att känna att det finns fler! Fotografierna är väldigt berörande, många fina stunder skildras. Boken är faktarik med flera filosofiska och religiösa hänvisningar. Människans perspektiv får en historisk återblick via bibeln, Linné och Darwin. Nu vill jag läsa många av de författare som nämnts i boken för att fylla min kunskapsbrist om

människors tankar om djur. Boken har gett mig nya perspektiv på hur samhället tänkt om djuren, är de individer eller bara en art som ska bevaras? Har de en själ? Vem har bestämt vilka som har själar, vilka som har känslor? Men boken blev också en hård nöt att knäcka för mig, det började lätt med Knabben men sedan blev det som en poesi där jag inte klarade av metaforerna och liknelserna. Jag tror att det beror på min brist på filosofi- och religionskunskap.

Men den svåra nöten har väckt nytt liv i min vilja att verka för djuren.

Ett citat från boken som jag känner igen mig i: "Jag studerade de olika världsreligionerna för att se hur de såg på djuren, men gillade inte någon. Däremot fann jag en världsbild som inte gör någon skillnad på människa och djur. Den håller både att leva och dö på", som det står på sidan 64. ✕

Martine Everett

EN KATTS RESEDAGBOK AV HIRO ARIKAWA NONA FÖRLAG

Det här är en bok om en katt som adopteras av en man som heter Satoru. Hon får då namnet Nana. De reser tillsammans i bil genom den japanska landsbygden och träffar gamla vänner till Satoru. Under varje möte får man, skildrat genom Nanas ögon, höra olika brottstycken av Satorus liv och förstår mer och mer av hans historia.

Katten Nana känns, trots att han förstär varje ord som människorna säger, som en fullkomligt verklighetstroget beskriven katt. Jag brukar inte tycka särskilt mycket om böcker skrivna ur djurs perspektiv eftersom det ofta blir alltför tydligt vad författaren anser att djur borde känna och vilka värderingar denne bär på. Men det här är en författare som verkligen kan katter, bara den korta passagen om hemmet där husägarna har behållit sin tjock-tv istället för att byta till en vedervärdig platt tv-skärm, en sådan som ingen värdig katt kan balansera på, är nog för att man ska förstå det. I alla fall om man är gammal nog för att ha sett en katt verkligen njuta av den varma, upphöjda liggbplats som en gammaldags tjock-tv utgör! För den som tycker om att läsa om katter är denna bok ett absolut måste, inte bara för skildringen av Nana, utan även för hans beskrivningar av de olika djur som de möter på sin färd.

Beskrivningarna av hur andra djur upptäcker någonting med Satoru som Nana inte riktigt vill kännas vid beskriver fint djurs perceptionsförmågor. Porträtten av de olika

Hiro Arikawa.

människorna är mycket skickligt skrivna. Allt är inte så som det först kan verka och när man får lyssna och se genom Nanas upplevelser får man en förståelse för hur den unika levnadshistoria som vi alla bär på präglar vårt sätt att vara och uppleva vår omvärld. Det faktum att alla vännerna både minns och vill prata om vad som egentligen hände med Satorus allra första katt visar hur starka relationer mellan djur och människor faktiskt kan påverka människor omkring oss, också de som kanske inte själva har haft möjlighet att uppleva en sådan relation.

Boken är underbart rolig och lättsamt

ÅLEVANGELIET AV PATRIK SVENSSON ALBERT BONNIERS FÖRLAG

En av sommarens mest uppmärksammade böcker håller mer än väl för att läsas i höst. Så här beskriver förlaget boken: "Ålevangeliet är en bok om världens mest gåtfulla fisk. En fisk som alla från Aristoteles till Sigmund Freud försökt förstå sig på, utan att lyckas. Och som nu dör ifrån oss, i mångt och mycket fortfarande en gåta."

Delarna om ålarnas förvandlingar fascinerar: De startar livet som ägg i Sargassohavet, går från larv via glasål till gulål för att ibland slutligen återvända och fortplanta sig där deras liv en gång startade. ✕

Therese Lilliesköld

Vi kräver körkort för att skaffa katt

För tredje året i rad lanserar Mjau Kattkörkortet – ett initiativ som vi stödjer. Vi kräver körkort för att skaffa katt!

Kattkörkortet är ett test som görs online, och informerar om det stora beslut det är att bli med katt. Vad kostar en katt, hur länge får en katt vara ensam och är det lag på att ID-märka en katt?

Har du katt eller planerar du att skaffa? Ta Kattkörkortet! För varje delat Kattkörkort skänker Mjau **en portion mat till behövande katter**.

Besök sidan själv och dela hemsidan på dina sociala medier: **www.kattkorkortet.se**.

Köp Djurskyddets profilprodukter

Ryggsäck, t-shirt, tygkasse och nyckelband. Det är några av de produkter som vi på Djurskyddet Sverige säljer via vår hemsida. Medlemmar och lokalföreningar beställer materialet till ett lägre pris.

Gå in på **www.djurskyddet.se/profilprodukter** och beställ ditt material redan idag!

Djurskyddet Sverige är godkända som 90-kontoinnehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som sedan kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

Fyll i talongen och posta den till Djurskyddet Sverige!

Ja, jag är intresserad av att stödja Djurskyddet Sveriges arbete. Jag vill:

- ☐ Bli medlem (till dig som inte redan är det)
- ☐ Bli månadsgivare
- ☐ Ge en gåva

Ja, jag vill veta mer om:

- ☐ Testamentering
- ☐ Jag är redan medlem men har ny adress.
(Fyll i både din nya och gamla adress, samt medlemsnummer)
- ☐ Jag är redan medlem men lämnar gärna mitt telefonnummer och/eller e-post så att ni kan nå mig på flera sätt.
(Glöm inte fylla i ditt namn och medlemsnummer)
Det går också bra att mejla info@djurskyddet.se för att meddela din nya adress.

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Skicka talongen till: Djurskyddet Sverige, Svarspost, Kundnr 20425761, 120 20 Stockholm

Kontakta vår medlemsservice

Har du frågor om ditt medlemskap, vill beställa informationsmaterial eller meddela att du har ny adress?

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemsservice på **08-673 35 11**. Telefontiderna är mån – tors 9–15.30, fre 9–11.30. Stängt för lunch 11.30– 12.30.

Du kan också mejla till **info@djurskyddet.se**.

Brev skickas till:
Djurskyddet Sverige
Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 48 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn
Telefon: 0735-08 71 07
djurskyddet@karlshamn.se

Djurskyddet Ronneby
djurskyddet.ronneby@hotmail.com

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna
Telefon: 0736-73 77 00
dalarna@djurskyddet.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamn
Telefon: 0764-10 01 01
info@djurskyddetbilllochbull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker
Telefon: 0703-02 80 06
djurskydd_bollnas@hotmail.com

Djurskyddet Skygga Katten Hälsingland
Telefon: 0709-21 95 00
l.trempenau@telia.com

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)
Telefon: 0708-77 64 70
info@djurskyddetnorrahalland.se

Djurskyddet Katthotens Katthem i Halmstad
Telefon: 0701-55 80 08
kattfoten@kattfoten.se

Djurskyddet Varbergs Djurhjälp
varbergsdjurhjalp@gmail.com

Halmstadsortens Djurskyddsförening
Telefon: 0346-530 68
tomas.erge@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)
Telefon: 0706-39 37 55
jamtland@djurskyddet.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö
Telefon: 0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar
Telefon: 0480-41 11 00
kalmar@djurskyddet.se

Djurskyddet Oskarshamn
Telefon: 0491-188 15
oskarshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik
Telefon: 0704-530 518
djurskyddetvastervik@gmail.com

KRONOBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)
info@djurskyddetkronoberg.se

Djurskyddet Sigfrid (Växjö)
Telefon: 0760-22 05 04
sigfrid@djurskyddet.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten (Luleå)
Telefon: 0730-32 21 82
jenny.lindback@hotmail.com

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Helsingborg
Telefon: 0705-47 00 68
helsingborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Kullabygden (Höganäs)
Telefon: 0702-46 80 42
kullabygden@djurskyddet.se

Djurskyddet Landskrona
Telefon: 0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Snapphanen
Telefon: 0708-11 28 16
info@djurskyddetsnapphanen.se

Djurskyddet Ängelholm-Bjäre
angelholm-bjare@djurskyddet.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO
Telefon: 08-87 94 17 / 073-679 18 44

Djurrännernas förening i Stockholm
Telefon: 08-755 68 46
info@djurrannernasstockholm.se

Djurskyddet Kattvärdet Haninge
Telefon: 08-776 16 80
info@kattvarnet.nu

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Mariefred
Telefon: 0707-77 19 54
susanne.queckfeldt@gmail.com

Djurskyddet Nyköping
Telefon: 0155-21 76 32
nykoping@djurskyddet.se

Djurskyddet Strängnäs
Telefon: 0708-80 54 42
strangnas@djurskyddet.se

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Filipstad
filipstad@djurskyddet.se

Djurskyddet Karlstad
Telefon: 054-53 47 06
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn
Telefon: 0550-151 55
kristinehamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Säffle-Ämål
saffle-amal@djurskyddet.se

Djurskyddet Sunne
Telefon: 0725-30 73 77
sunne@djurskyddet.se

Djurskyddet Westra Wermland (Arvika)
Telefon: 0722-33 38 10, 0722-33 38 20
westrawermland@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå
Telefon: 0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)
Telefon: 090-14 21 11
info@djurskyddetvasterbotten.se

Djurskyddet Åsele Katthem Kurriyan
Telefon: 0941-109 87 / 070-218 09 41
aselekurriyan@hotmail.com

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand
Telefon: 0611-300 20
vallaren@hotmail.com

Djurskyddet Katthjälpen Sundsvall
info@kattjalpen.com

Djurskyddet Sundsvall
Telefon: 060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)
Telefon: 0620-242 67 / 073-063 23 45
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik
Telefon: 0709-45 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Bohuslän
Telefon: 0761-17 77 81
info@djurskyddetbohuslan.se

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)
Telefon: 0739-24 26 72
skaraborg@djurskyddet.se

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Vilsna tassar Hällefors
vilsnatassar@djurskyddet.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping
Telefon: 011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby
Telefon: 0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Intresserad av att starta en förening där du bor?

Läs mer på Djurskyddets hemsida: www.djurskyddet.se/engagera-dig/starta-ny-forening
Eller kontakta Djurskyddets kansli: info@djurskyddet.se
08-673 35 11

Håll vikten på ditt djur!

Ett hett ämne som diskuteras frekvent både i sociala medier och vid fikaborden är vikt – och då allt som oftast vår egen eller rättare sagt andra människors vikt.

Ämnet är på intet sätt nytt: Alla bantningstips från när och fjärran, från olika institut eller från någons kompis kompis som provat något nytt bra sätt att snabbt bli av med oönskade kilon har vi alla fått höra om, ”2-5”, ”3-8”, ”ägg och vin”, ”inte äta efter klockan 18”, LCHF, stenålderskost osv osv i till synes oändlighet.

Hur är det då med våra kära husdjur? Behöver de banta, sättas på specialkost eller motioneras? Självklart är det så att även våra husdjur lider av välfärdsfetma, beteendefetma och andra typer av fetma. En viktig skillnad är att vi som djurägare har möjligheten och ansvaret att påverka våra djurs kosthållning på ett omedelbart sätt, helt frikopplat från våra egna beteenden och vanor.

Tyvärr så vittnar veterinärkåren om att den möjligheten och det ansvaret i allt större utsträckning inte tas tillvara. Fetma och övervikt tenderar att öka. Konsekvenserna är, precis som för oss själva, minskat välmående, negativa kroppsliga effekter men också kortare levnadstid. Så mycket som tre år kan livet förkortas för en terrier med övervikt jämfört med en utan övervikt! Samma veterinärkår berättar hur svårt det är att prata med djurägare om detta ämne – de vill liksom inte ta ansvar för deras djurs vikt trots att djurägare rimligen har hela ansvaret. Hunden och katten går knappast själva och småäter i skåpen eller väljer att ge sig själva ”något liter” vid kafefebordet. Detta ansvar måste vi djurägare ta! Hur tar du det? Lyssnar du på råden du får hos veterinären när det gäller ditt djurs övervikt eller väljer du att blunda för att det känns som om veterinären kritiserar dig (och kanske också din egen vikt)? Ta ditt ansvar. Gör något åt ditt djurs vikt innan det är för sent! Och få flera härliga år med ditt djur. ✖

Det här är Djurskyddet Sverige

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina drygt 10 000 medlemmar och 48 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 120 år för att hjälpa djuren.

■ **Vår vision** är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivas eller slaktas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

■ **Vi opinionsbildar** och påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer, samt är remissinstans åt departement och myndigheter.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som har blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt samarbetar vi** med våra nordiska systerorganisationer och Eurogroup for Animals.

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll.

PLUSGIRO: 90 01 06-6

BANKGIRO: 900-1066

GENERALSEKRETERARE

Åsa Hagelstedt

ORGANISATIONSEKRETERARE

Daniel Katebi (vik)

SAKKUNNIG

Emma Brunberg

KOMMUNIKATION

Sandra Rönnsvd

EKONOMI

Adina Holmertz

INSAMLING

Lisa Löhr

FÖRETAGSKONTAKT

Peter Henriksson

REDE

Helena Risinger

RECEPTION

Daniela Velarde

DJURSKYDDET UNGDOM

Daniel Katebi (vik)

UTSKICK & ADMINISTRATION

Martine Everett

PRAKTIKANT

Dorina Larsson & Filippa Boström

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Linda Maria Vonstad

STYRELSELEDAMÖTER

Catarina Niklasson Schöön, Kerstin Linde, Gunnela Ståhle, Marie Persson, Linnea Stålhandske, Owe Sandström, Sofia Arkelsten, Stina Näsström

NÄSTA NUMMER UTE 13 DECEMBER 2019

Foto: iStockphoto

TEMA

Omhändertagna katter

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Passa på nu!

Unikt erbjudande från

Hemmets
Journal

10 nr för bara
149:-
+ porto 29:-

DU SPARAR 475:-

10 nr av Hemmets Journal 299:-
Dagkräm värde 325:-

Totalt värde 624 :-
DITT PRIS 149:-
+ porto 29 kr

Vi bjuder på härlig läsning och massor av underhållning!

Varje vecka får du massor av läsning! Gripande och intressanta reportage, matrecept, romaner och noveller, trädgård och blommor, handarbete, hälsotips och mycket mer! Här hittar du även Sveriges bästa kryss- minst 24 sidor varje vecka där de allra skickligaste konstruktörerna bjuder på en härlig blandning från lätt till riktigt svårt.

Rosenserien moisturizer är en ekologisk, näringsrik fuktkräm för normal till torr hud. Den innehåller verkamma vegetabiliska oljor och den essentiella fettsyran GLA. Krämen är mjukgörande och fuktighetsbevarande.

SVARSKORT

Du kan också beställa på www.dintidning.se/hj3185

Svara idag!

AHNFJ

Ja, tack! Jag vill prova **10 nummer** av Hemmets Journal för bara **149 kr** och får dagkräm från Rosenserien **på köpet. Jag sparar 475 kr!** (ord.pris för paketet 624 kr). Porto 29 kr tillkommer.

AHNGHJ

Ja, tack! Jag vill hellre ha två extra nummer av Hemmets Journal och får **12 nummer** för bara **149 kr** (butikspris 359 kr). **Jag sparar 210 kr!**

Du förbinder dig **inte** till fler nummer!

Hemmets Journal betalar portot

Namn:	
Adress:	
Postnr/Ort:	
Mejladress:	
Mobilnr:	

Erbjudandet gäller inom Sverige t.o.m. 2020-01-01 och kan endast tecknas av personer som är minst 16 år. Prenumerationen avslutas automatiskt och du kommer att få ett nytt erbjudande att ta ställning till vid periodens slut. Eventuell premie skickas ca 3-5 veckor efter att betalning är registrerad. Premie kan bytas ut vid slutförsäljning. Vid beställning av tidning eller annan produkt från Egmont, samt tävlingsdeltagande, godkänner jag att mina personuppgifter, inklusive e-postadress, mobilnummer och övriga digitala adresser, får lagras och användas inom Egmontkoncernen för fakturering, leverans, information, marknadsföring, digitala tjänster, analys, statistik och profilering. Uppdatering av personuppgifter mot personuppgiftsregister, exempelvis SPAR, sker kontinuerligt. Information om min användning av digitala tjänster inhämtas med bl.a. cookies. Jag kan även få erbjudanden från Egmonts samarbetspartners, som återfinns inom följande branscher, direkt relaterade till Egmonts produkter: tidningar, böcker, film, spel, pussel, leksaker, mode, skönhet, sport, fritid, heminredning, hälsa, mat, dryck, djur, natur, motor. Uppgifter som jag lämnar direkt eller indirekt genom att använda Egmontkoncernens tjänster och erbjudanden kan tillsammans med övriga uppgifter användas inom Egmont för marknadsföring och för att anpassa innehåll, tjänster och annonsering till mig samt för utveckling av nya tjänster och produkter. Den rättsliga grunden för Egmonts behandling av dina personuppgifter är dels fullföljande av avtal och dels Egmonts berättigade intresse. Vill du rätta, radera, begränsa eller inveda mot användningen av dina personuppgifter kan du göra det genom att skicka brev till Personuppgiftsansvarig, Egmont Publishing AB, 205 07 Malmö eller gå till sidan www.egmont.se/personuppgifter. Vi ser helst att du först kontaktar oss om du har klagomål. Anser du att vi inte har gjort tillräckligt kan du även kontakta Datainspektionen, Box 8114, 104 20 Stockholm, epost datainspektionen@datainspektionen.se. Fullständiga villkor: www.dintidning.se/villkor.

ÄR DU UNDER 30 ÅR OCH VILL VARA MED OCH STÄRKA DJURSKYDDET?

Bli medlem gratis i Djurskyddet Ungdom!
Djurskyddet Ungdom är Djurskyddet Sveriges ungdomsorganisation. Om du blir medlem stöttar du vårt arbete för att alla djur ska ha det bra.

Vill du engagera dig mer för djuren? Djurskyddet Ungdom har lokalföreningar på flera platser i landet. Läs mer på vår hemsida:
www.djurskyddet.se/ungdom

djurskyddet
UNGDOM